

גליון

אהלך באמיתך

דברי תורה

שיעורים

שיחות

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כז

חודש אייר תשפ"ה

מכון הוצאת ספרי

מבשרות ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

גליון אהלך באמתך

גליון כז - חודש אייר תשפ"ה

יצא לאור ע"י

מכון הוצאת ספרי אלעסק

כל הזכויות שמורות

Copyright 2025 ©

להשיג

בבית מדרשינו קהל לב שמח אלעסק

203 Ave. F Brooklyn NY 11218

גם אפשר לשלוח בקשה ל:

dtalesk@gmail.com

להערות והארות או ליטול חלק בהוצאות הגליון

אפשר לפנות להמכון

347-450-8173

השיעורי חובת הלבבות מתקיים בכל יום א' בבוקר

בשעה 10:30 בחדר אהל חוה בבית מדרשינו

בשעת השיעור אפשר לשמוע בהאקאפ 1667-313-605 נומער 6 ולאחר השיעור 1-1-1

וכן אפשר לשמוע כל שיעורים משער הבטחון על 1-1-2

- תוכן הגליון -

גליון כז - חודש אייר תשפ"ה

שיעורים בספר חובת הלבבות, שער הבטחון
האם יש להתפעל מנסים המתרחשים בעולם שלא עפ"י דרך הטבע?

לשון החובת הלבבות..... ג

לשיעור נ"ג - נ"ד

שיעור נ"ג - יום א' פר' בלק תשפ"ד..... ה

משה אמת ותורתו אמת / כמעשה ידיהם תן להם / כחמור לעול וכשור למשאוי / כי מי אלוך
מבלעדי ה' / חק נתן ולא יעבור / הכל לפי המקום והזמן / האמנתי כי אדבר / לעושה נפלאות
גדולות לבדו, כי לעולם חסדו / הללו את ה' כל גוים

שיעור נ"ד - יום א' פר' פינחס תשפ"ד..... יג

המשכילים יזהירו בזוהר הרקיע / קוב"ה אורייתא וישראל חד הוא / ה' אלוקיו עמו, ותרועת מלך בו
בטחו בה' עדי עד / תמצית הז' טעמים / והאמין בה' ויחשבה לו צדקה / שלא על מנת לקבל פרס /
גדולים צדיקים במיתתן

דברי תורה

של"ם פרישת קדושים תשפ"ד..... כ

לתקוני שדרתיך ולא לעוותי / שתצילני מיצר הרע / מידת יעקב אבינו אמת - שמכבר הטוב מהרע
/ איש אמו ואביו תיראו / קדש עצמך במותר לך - לעומת התעבירות היצר בדורינו / הוו פרושים מן
העריות ומן העבירה / לקדשינו ולטהרינו בקדושתך העליונה

דברות קודש קודם ההדלקה ליל ל"ג בעומר תשפ"ד..... כה

כדאי הוא ר' שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק

עריכת השלחן ליל ל"ג בעומר תשפ"ד..... כז

אצל עשו הרשע אין שייך הדין דבר שאינו מתכוון מותר / כה דברי באש / שייכות יום הפורים ליום
ל"ג בעומר / יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין / פועל ישועות בקרב הארץ / כדאי הוא ר'
שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק בפניו ושלא בפניו / מזווג זיווגים / זכות כל הצדיקים יגן עלינו

ויהיו ימי יצחק

סיפורים ועובדות על כ"ק מרן רבינו זצוקללה"ה

דברי הספד מהגה"צ אב"ד אבני צדק שליט"א במסע הלוי' בבית מדרשינו
הגדול..... לג
עלה בסערה השמימה / ההדרכה הכהיר / אב לישראל / תורה ביסורים / ויאמרו לאמר... זה קלי /
אדם כשר

מבית הוראה

שאלות ותשובות בהלכות השכיחות..... לח

לשון החובת הלבבות

לשיעור נ"ג – נ"ד

שער הכטחון - פרק ד'

פרק ד' – ומהם כי המעשה הטוב מתחלק לשני חלקים, ממנו נסתר, אין משקיף עליו וולת הבורא, בחובות הלבבות והדומה להם, וממנו נראים על האברים, איננו נסתר מן הברואים, והן המצות הנראות על האברים. והבורא יתברך גומל על המעשה הנראה על האברים בגמול נראה בעולם הזה, וגומל על המעשה הצפון והנסתר בגמול נסתר, והוא גמול העולם הבא, ועל כן זכרו דוד המלך עליו השלום במלה שמורה על הענין, כמו שאמר (תהלים לא, כ): מה רב מובך אשר צפנת ליראיך וגו'.

וכן דרך העונש הנראה והנסתר בדרך הגמול, והראי' על זה, כי הקל יתעלה ערב לעמו על העבודה הנראית על האברים גמול נראה מחר בעולם הזה, והוא המפורש בפרשת 'אם בחקותי', וכן ערב להם על העבירות הנראות הגלויות עונש נראה מחר בעולם הזה, לפי שאין להמון העם אלא מה שנראה מהמעשים לא מה שנסתר, והוא מה שאמר (דברים כט, כח): הנסתרות לה' אלוקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם. ואמר הכתוב (ויקרא כ, ד): ואם העלם יעלימו עם הארץ את עיניהם מן האיש ההוא, ושמתי את פני באיש ההוא ובמשפחתו.

אך העבודות והעבירות הצפונות בלב דין גמולם על הבורא יתברך (צטולם כזה ו) בעולם הבא, על כן הניח הספר פרוש גמול העולם הבא.

ומהם, כי הגמול והעונש הנזכרים בספר, דבר הנביא בגמול העולם הזה וענשו לאנשי העולם, ומפני שהיה יהושע בן יהוצדק בעולם המלאכים, אמר לו (זכריה ג, ז): ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה. כי זה דרך היחול וההפחדה, שיהיה בראוי לזמן ולמקום, ואתה הבן.

ומהם, שגמול העולם הבא אין תכליתו אלא להדבק באלוקים ולהתקרב אל אורו, כמו שכתוב (ישעיה נח, ח): והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך, ואמר (דניאל יב, ג): והמשכילים יזהירו כוזהר חרקים, ואמר (איוב לג, ז): לאור באור החיים. ולא יגיע אליו אלא מי שרצה הבורא בו, ורצון הבורא שורש הגמול, כמו שכתוב (תהלים לו, ו): כי רגע באפו חיים ברצונו. ואמר בפרשת אם בחקותי רמזים שמורים על הרצון מאלוקים,

והוא מה שאמר (ויקרא כו, יא): ולא תנעל נפשי אתכם. ואמר (שם, ט): ופניתי אליכם והייתי לכם לאלוקים, ואתם תהיו לי לעם.

ובמחנונו על האלוקים במה שיעד בו הצדיקים מגמול העולם הזה והעולם הבא על העבודה, שישלמחו למי שראוי לו, וכן ישלם העונש למי שראוי לו, מן הדין על המאמין. ובמחנונו על האלוקים בזה מהשלמת האמונה באלוקים, כמו שכתוב (בראשית טו, ו): והאמין בה' ויחשבה לו צדקה. ואמר (תהלים כז, יג): לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים.

ואין ראוי לבטוח על מעשהו הטוב, ויבטיח נפשו בגמול העולם הזה והעולם הבא על מעשהו, אך יטרח וישתדל בהודאה לטובות הבורא התמידות עליו, לא לתקות גמול עתיד שיתחייב לו במעשהו, אך יבטח על האלוקים בו אחר ההשתדלות לפרוע הודאת הבורא על גודל טובתו עליו. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (פסות ט, ג): אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס, אלא הו כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס, ויהי מורא שמים עליכם.

והיה אחד מן החסידים אומר, לא יגיע האדם אל גמול העולם הבא במעשהו, אם מדקדקים עמו בחשבון במה שהוא חייב לאלוקים על טובותיו עליו, אבל בחסד אלוקים עליו, על כן אל תבטחו במעשיכם. ואמר דוד בזה (תהלים סג, יג): ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו.

חובת הלבבות שער הבשחון

שיעור נ"ג - יום א' פר' בלק תשפ"ד

האם יש להתפעל מנסים המתרחשים בעולם שלא עפ"י דרך הטבע?

בתוכן:

משה אמת ותורתו אמת / כמעשה ידיהם תן להם / כחמור לעול וכשור למשאו / כי מי אלוק מבלעדי ה' / חק נתן ולא יעבור / הכל לפי המקום והזמן / האמנתי כי אדבר / לעושה נפלאות גדולות לבדו, כי לעולם חסדו / הללו את ה' כל גוים

הפך השי"ת את הקללה לברכה, בדכתיב (דברים כג, ו): ולא אבה ה' אלוקיך לשמוע אל בלעם, ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה, כי אהבך ה' אלוקיך.

והפרשה הזו מלמדת לבני ישראל האמונה בהשי"ת ובתורתו הק'. דהנה בשו"ת חתם סופר (י"ד סימן שנ"ו) תמה מאוד על הפרשה הזו, שהרי 'אין לנו בכל התורה שום דבר שאין אנו בעצמנו עדי ראייה חוץ מפרשת בלעם, כי כל מופתי מצרים ומדבר את הכל ראו עינינו ונעשה לפני ס' רבוא ולא נשאר אחד מכל ישראל בחוץ שלא ראה... ואין האבות מנחילים שקר לבניהם, והו"ל כאילו ראינו בעינינו', ואם כן 'מי הגיד לנו מה היה בין מלך מואב ובין קוסם אחד בלעם שבא אליו אל ארצו ולמה בא ומי הביאו, ומי ידע שבנה מזבחות ושרצה לקלל ונהפך לברכה, מי בא בסודם, וישראל היו שרויים במדבר, ואם הם עמדו בארץ מואב בראש

משה אמת ותורתו אמת

כאשר עוסקים בלימוד החובת הלבבות בביאור מדת הבשחון, צריכין לחזור תמיד שעיניך ותכלית כל דבריו הוא, שעל האדם להאמין באמונה ברורה שכל מה שמתרחש בעולם הן בענינים רוחניים והן בענינים גשמיים, הן לטב והן למוטב, כולם באים ממקור אחד, הלא הוא הבורא יתברך שמו. וכשיש להאדם אמונה זו בבהירות אזי אפשר לו לחיות חיי מנוחה עם בשחון בהשי"ת, בידעו שיש בורא ומנהיג שמנהל את חייו על האופן הכי טוב בעבורו.

ענין זה אפשר ללמוד מפרשת השבוע שמבואר באריכות הפרשה של בלעם שהגיע לקלל את ישראל רח"ל, והשי"ת לא הזהירו שלא יעשה כן, בדכתיב (במדבר כב, יב): ויאמר אלוקים אל בלעם לא תלך עמם, לא תאור את העם כי ברוך הוא. ואכן

בעולם הזה, ועל מצוות האלו שאינם נראים על האברים כגון חובות הלכות הרי הוא משלם שכר נסתר – בעולם הבא. ועל כן זכרו דוד המלך עליו השלום במלה שמורה על הענין, כמו שאמר (תהלים לא, כ): **מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'.** שמהאי טעמא הזכיר את השכר בעולם הבא בלשון 'צפנת', כי השכר בעולם הבא האדם מקבל על המצוות האלו שהם 'צפונות' מבני אדם.

וכן דרך העונש הנראה והנסתר בדרך הגמול, – במידה זו מתנהג השי"ת גם לגבי העונשים, שעל החטאים הנעשים באברים הוא מעניש עליהם בעולם הזה, ועל החטאים שבלבבות הוא מעניש בעולם הבא. והראי' על זה, כי הקל יתעלה ערב לעמו על העבודה הנראית על האברים גמול נראה מהר בעולם הזה, – השי"ת הבטיח לישראל שכר על המעשים טובים הגלויים שנראים על האברים, שכר ממשי ומיידי בעולם הזה, והוא המפורש בפרשת 'אם בחקותי', וכן ערב להם על העבירות הנראות הגלויות עונש נראה מהר בעולם הזה, לפי שאין להמון העם אלא מה שנראה מהמעשים לא מה שנסתר – שאין בני אדם מבחינים בדרך כלל רק בדברים הנראים לעינים, והוא מה שאמר (דברים כט, כח): **הנסתרות לה' אלוקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם.** ואמר הכתוב (ויקרא כ, ד): **ואם העלם יעלימו עם הארץ את עיניהם מן האיש ההוא, ושמתו את פני באיש ההוא ובמשפחתו.** – הכתוב הזה מזהיר, שאם אחד אם עבד עבודה זרה בסתר אז נפשו תיכרת ולא יהיה לו חלק בעולם הבא, אבל אם עבד עבודה זרה בגלוי, ובית הדין נתנו לו עונש סקילה בעולם הזה, אז יש לו חלק בעולם הבא. אבל אם העלם יעלימו מזה הבית דין, אז השי"ת יענישו בעונש גלוי בעולם הזה.

הפסגה וראו למטה אל המדבר למרחוק, מאין ידעו יושבי מדבר שמביטים עליהם מראש ההר הזה ושמנחשים עליהם, ואפילו משה רבינו ע"ה לא ידע'.

ומסיק שעל בדרך 'דק מפה הקב"ה ית"ש נכתבו הדברים, ונביא צוות (מכאן ה, ה): **זכר נא מה יעץ בלק וגו'.** והנה המאמין בכל התורה ובמצותיה רק מסתפק במעשה בלעם, הרי הוא כופר בה' אלוקינו ה' אחד, כי יש להאמין בפרשה זו כמו בשאר פרשיות התורה ממש.

ובזה נמשיך בדברי החובת הלכות, שמאריך כאן לבאר למה לא נכתבה בתורה השכר והעונש בעולם הבא בפירושו, אבל העיקר הוא כדברי החתם סופר, שיש להאמין שכל מה שיש בידינו בענין זה הוא מפה הקב"ה ית"ש.

כמעשה ידיהם תן להם

פרק ד' – וזל"ק: ומהם הסיבה החמישית למה לא נכתב בתורה שכר העולם הבא בצורה גלויה, כי המעשה הטוב מתחלק לשני חלקים, החלק הא' ממנו נסתר, אין משקיף עליו זולת הבורא, כחובות הלכות והדומה להם, והחלק השני: וממנו נראים על האברים, איננו נסתר מן הברואים, והן המצוות הנראות על האברים, כגון תפילין, לולב, סוכה, ושאר מצוות מעשיות.

והבורא יתברך גומל על המעשה הנראה על האברים בגמול נראה בעולם הזה, וגומל על המעשה הצפון והנסתר בגמול נסתר, והוא גמול העולם הבא, כי על כל אחד מחלקי המצוות השי"ת משלם במדה כנגד מדה, לאותן המצוות שהאדם מקיים בפועל עם אבריו הגשמיים, הוא מקבל שכר גשמי

לא תתן לי עבודה אשר אהנה ממנה לא אעבוד, אין זה מדריך ארץ, וכמו כן אם לא יתפזר לעשות המצוה בלתי אם ירגיש טעמה, ולא כן צריך להיות, רק בשור לעול ובחמור למשא, היינו השור אין לו הנאה מהעול אשר עליו, והחמור ממשאוי, כן האדם צריך לעשות המצוה מחמת גזירת המלך מלכו של עולם, ומצות לאו ליהנות ניתנו.

ומביא הישמה ישראל מה שפירש בזה זקין הרה"ק רבי שרגא פייבל מגרינצא ז"ע את תפילת דוד המלך ע"ה (ותהלים קיט, סו): טוב טעם ודעת למדנו, כי במצותיך האמתית. היינו שביקש דוד המלך מהשי"ת, שיזכה לטעום טעם ומתיקות בעשיית המצות, כי גם אם לא אדע הטעם אעשה המצות מצד האמונה, וזהו 'כי במצותיך האמתית', וממילא אקיים את כל המצוות.

כי מי אלוך מבלעדי ה'

ועיקר הכל להקדים האמונה הפשוטה בהשי"ת, כמו שמסופר בספר ירושלים של מעלה (חלק ד', פרק כ"ב נפרצו החומות), שהיה מספר רבי יהושע ווייסמאן ע"ה, שזכה להגיע לגיל המאה ויותר, ועת זקנותו עלה מגרמניה לארץ ישראל:

בילדותי היו הורי שעלו מאשכנז דרים בשכונה החדשה 'נחלת שבעה', היה זה בשנת תרמ"ב, ומגיפה נוראה פרצה בשכונה, בתחילה נפל בה אבי וזכרנו לברכה, שעסק בשמשות בבית הכנסת שבה, ותקופה קצרה אחר כך גם נפטרה עלי אמי, נשארת יתום גלמוד, הדבר נרדע למשפחתנו בגרמניה, ודודי אח אמי הגיע לכאן כדי להשיבני לגולה ולאספני אל ביתו. הוא הגיע בשבוע שחל בו חג הסוכות, ואמור היה לחזור מיד אחרי החג.

בימי החג ביקרנו יחדיו אצל כל גדולי ירושלים, ובשמחת תורה לקחני דודי להתפלל בבית הכנסת שב"בתי מחסה" בעיר העתיקה, אצל הגה"ק רבי יוסף חיים זאנענפעלד זצ"ל אחרי שכבר הספיק

אך העבודות והעבירות הצפונות בלב דין גמולם על הבורא יתברך (בטולם סז) ובעולם הבא, על כן הניח הספר פרוש גמול העולם הבא, כי היות שהשי"ת רצה להסתיר מבני אדם השכר והעונש על המעשים שבסתר, על כן לא הזכירו כלל בתורה. והעבודה מוטלת עלינו להאמין בהעיקר הזה 'שהשי"ת גמול טוב לשומרי מצוותיו, ומעניש לעוברי מצוותיו'.

כחמור לעול וכשור למשאוי

בתחילת פרשת חקת לומדים מצות פרה אדומה, וידוע קושית הקדמונים בזה למה נקראת 'חקת', והיינו שאין אנו יודעים טעם המצוה, והרי הביא כבר ביאר ר' משה הדרשן טעם המצוה, 'תבוא אמה ותקנה על צואת בנה, תבוא פרה ותכפר על מעשה העגל'.

בספה"ק ישמח ישראל (פרשת חקת, אות א') מביא משמיה הדהרה"ק ר' יצחק מוואראקא ז"ע שפירש, דהנה שורש החטא העגל היה חסרון באמונת הבורא, שלא האמינו בה' המוציאם ממצרים ובמשה, על כן הצריכו לעשות תשובת המשקל להיות באמונה חזקה, לכן צוה להם הקב"ה מצות פרה אדומה שהוא חוקה בלי שום טעם הנגלה, בכדי שיקיימו מצוה כזו שאינם מבינים טעמו, רק מכח אמונה במצוות ה'. וזהו כוונת ר' משה הדרשן, שעל ידי שיקיימו מצות פרה אדומה שהוא מורה על תוקף האמונה שהוא חק בלי טעם, עי"ז יכפרו על צואת בנה היינו חטא העגל שהיה חסרון באמונה.

וממשיך ללמד לקח מוסר ל'אותן האנשים אשר לא ירצו לעשות מצות ה' רק אם יגלה להם טעם המצוה, וירגישו נעימות מתיקות עריבות ידידות המצוה, אז יעשו המצוה, ואם לאו לא יעשו חלילה, לאנשים כאלה לא יגלה להם, כי זה הוא חסרון אמונה, היתכן שעבד מלך יאמר למלך אם

הן לפעמים ארוכות חשוכות ומעוקלות מאד, ובאשר נכנסים לתוכן עמוק קשה מאד למצוא את הדרך שוב לפתח כדי לצאת מהן, מה עושים חוקרים אלה, הם מסמנים את דרכם בחלוקי אבנים לבנות, ובאשר מסיימים את מחקריהם חוזרים בכיוון אבנים אלה:

המשיך רבי יוסף חיים ואמר: 'דע לך בני העולם הזה דומה למערה ארוכה מעוקלת וחשוכה, והאדם הנמצא בו דומה למחפש האוצרות, כל ימיו הוא שואל מבקש ומחפש, אך לפעמים נכנסים לעמקים שונים, השאלות והחיפושים גוברים או מה? למה? מדוע? איך לצאת? עד ששואלים ח"ו 'מי כאלקינו מי כאדונינו', ומגיעים לידי כפירה גמורה. אולם עצה אחת ישנה לך, לשים בדרך החיפושים אבנים לבנות, ולקבוע כי רק זו היא הדרך בה אפשר להגיע שוב אל הפתח לאור העולם, כשאנו מכריזים קודם וקובעים 'אין כאלקינו אין כאדונינו', אין אחר בלתי הוא, הרי גם כשנמצאים בתחומות אין מאבדים את הדרך הנכונה. 'אלה הן האבנים הלבנות של כלל ישראל' סיים רבי יוסף חיים את דבריו בהתרגשות, ושוב אסף את מעגל הילדים ורקד עמהם בהתלהבות.

חק נתן ולא יעבור

זהו יסוד מצות פרה אדומה להורות שעלינו לקיים את מצוות ה' גם כשהוא חק, אך ורק מפני שכן ציוה השי"ת, וזהו מבח אמונה חזקה בהשי"ת שציוה לעשות כן, ולכן הו"ל כפרה על חטא העגל ששורשו היתה מבח ספיקות באמונה. וכשיש להאדם אמונה חזקה בהשי"ת אזי נופלים ממילא כל הקושיות והתמיהות, וכמו שאמר רבי יוסף חיים להילדים, שכאשר קובעים בפנימיות הלב שאין כאלוקינו ואין כאדונינו, אזי גם כשנפגשים במצבים כאלו שאפשר לעורר תמיהות וקושיות אין מאבדים את הדרך הנכונה.

לשמוע על שמחת התורה הגדולה ועל ריקודיו הנפלאים של הצדיק רבי יוסף חיים בשעת ה"הקפות".

רגיל היה רבי יוסף חיים כל שנותיו, גם בימי זקנותו כאשר כתר הרבנות של עיר הקודש כבר היה מונח על ראשו, לאסוף את כל ילדי בית המדרש, ולרקוד עמהם במשך שעות ארוכות, כשהוא שר את הפזמון אין כאלקינו באידיש, והילדים עונים אחריו, גם אני הצטרפתי למעגל הילדים ורבי יוסף חיים שהכיר את הורי ומשפחתי, וידע שההתיימתי קרבני ביותר, הוא תפס את מקומו במעגל סמוך אלי, הושיט לי את ידו הטהורה, ורקדנו יחדיו.

והנה לפתע עצר רבי יוסף חיים את מעגל הילדים מריקודו, הקהל המשיך לרקד עם ספרי התורה, והוא פנה אלי ואמר: יהושע'לה, וכי איך תסביר את הענין כי אנו מזמרים ומכריזים 'אין כאלקינו אין כאדונינו', ואחר כך שוב אנו כאילו שואלים 'מי כאלקינו מי כאדונינו', הלא אין זה על הסדר, ששואל אחרי התירוץ?

נרגשתי עד כדי דמעות משאלה זו, וכי מה רוצה הרב ממני הילד הפעוט והיתום, ולמה דוקא פנה אלי, הלא בודאי - חשבתי לתומי - ראה משהו רשום במצחי, או איזה סימן של חטא בפני, ואנה אני בא מגודל הבושה. אך רבי יוסף חיים הרגיעני, ואמר: לא התכוונתי חס ושלום ילדי היקר לשאלה עצמה, ולא עלה על דעתי כלל כי אתה הוא דוקא הילד שצריך לענות לי על שאלתי, אלא שרציתי להשמיע לילדים כולם את התירוץ, ומכיון שאתה עומד סמוך אלי פניתי אליך.

הרב הסתכל בי בעיניו הזכות והמרגיעות, והתחיל בתירוץו כאשר הילדים כולם נקהלים מסביבו:

'הרי ידוע לך ילדי כי ישנם בעולם חוקרים המחפשים אוצרות ועתיקות במערות, המערות

האלה. ה'עומדים' אלו המלאכים, ונקראים כן מפני שהמלאכים עומדים במדרגה אחת, ואינם מתקדמים לעלות ממדרגה למדרגה, והבטיחו הקב"ה שיזכה להיות 'מהלכים' בהיותו בעולם הזה, שיעלה למדרגות רמות, ואז יזכה להיות בעולם הבא בין ה'עומדים' האלה.

כי זה דרך היחול וההפחדה – ומהאי טעמא לא נתפרש בתורה השכר והעונש שבעולם הבא, שמפני שניתנה התורה לבני אדם גשמיים בעולם הזה, על כן הדרך הנכונה לאיים עליהם בעונשים, או להבטיח להם שכר טוב, הוא בשכר ועונש שבעולם הזה, **שיהיה כראוי לזמן ולמקום**, ורק בזה יהיה הדבר קרוב אל לבם, **ואתה הבן.**

אבל גם בהיותו בעולם הזה עלינו לזכור שיעיקר השכר והעונש הוא בעולם הבא, ומה שלא נתבאר בתורה זאת בפירוש אינו אלא בכדי להמחיש אותם לבני אדם גם כאשר נמצאים בעולם הזה, אבל לפעמים יביא הקב"ה עונש על צדיק רח"ל בעולם הזה, בכדי לטהר אותו מכתמי החטאים שעליו, ובזה יזכה לקבל השכר השלם על מעשיו הטובים בעולם הבא, וכן ימצא לפעמים רשע שהשעה משחקת לו בעולם הזה, וכדיאיתא בגמרא מסכת שבת (ל:): כתיב (קהלת ז, ג): טוב כעס משחוק, וכתיב (שם ב, ב): לשחוק אמרתי מהולל. כתיב (שם ה, טו): ושבחתי אנני את השמחה, וכתיב (שם ב, ב): ולשמחה מה זו עושה. לא קשיא 'טוב כעס משחוק', טוב כעס שכועס הקב"ה על הצדיקים בעולם הזה, משחוק שמשחק הקב"ה על הרשעים בעולם הזה. 'ולשחוק אמרתי מהלל' זה שחוק שמשחק הקב"ה עם הצדיקים בעולם הבא. ע"כ.

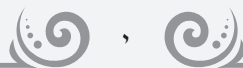
והיינו שהצער והיסורים העוברים על הצדיקים בהיותם בעולם הזה, טוב יותר מן השחוק והטובה שיש לרשעים בעולם הזה, וטעם הדבר פירש רש"י

על דרך זה מפרש האור החיים חק' למה דקדק הכתוב לאמר (במדבר יט, ב) 'חקת התורה', כי מה שייכות יש בה לקיום כל המצוות, ומבאר ש'אם יקיימו מצוה זו, הגם היותה חוקה בלא טעם, מעלה עליהם הכתוב כאילו קיימו התורה אשר צוה ה' לאמר, כי קיום המצוה בלא טעם יגיד הצדקת האמונה והסכמת הנפש לקיים כל מצות הכורא, וזה לך האות, ואולי לטעם זה רצה ה' שתתמסר להם המצוה בדרך חקה'.

כדברים האלה כותב הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב ז"ע בספרו חק' קדושת לוי (פרשת חקת, ד"ה או יבורא): יש מצות אשר השכל מחייב אותם ונמצא אדם העושה אותם אינו ניכר כל כך שעושה אותם בעבור ציווי הבורא על אלו המצוות, ולכן נתן הבורא ברוך הוא מצות אשר אין השכל משיג בו טעם כלל, ואדם העושה אותם אזי ניכר שאינו עושה אותם רק בעבור מצות הבורא ברוך הוא עליו. וזהו הרמז בפסוק 'זאת חקת התורה'; לכן נתן הבורא מצות אשר הם חוקה, אשר אין השכל מחייב אותם, כדי שיהיה נראה 'אשר צוה ה' לעשות', שהאדם אינו עושה המצוות רק בעבור ציווי הבורא עליהם. ע"כ.

הכל לפי המקום והזמן

וזה"ל: ומתם, כי הגמול והעונש הנזכרים בספר, דבר הנביא בגמול העולם הזה וענשו לאנשי העולם – היות שמשם רבינו ע"ה דיבר אל אנשים הנמצאים בעולם הזה, על כן לא פירט להם רק את השכר והעונש שמקבלים בעלמא הדין. ומה שאין כן אצל יהושע בן יהוצדק, שאצלו מפורש השכר בעולם הבא, דזהו מפני שהיה יהושע בן יהוצדק בעולם המלאכים, והיות שנשמתו היתה מופשטת מהעולם הזה, על כן אמר לו (זכריה ג, ז): ונתתי לך מהלכים בין העומדים

ידוע הדבר ואמת שכל אדם נפעל לפי פעולותיו, כמו שאמרנו.

ועל כן אמרו חז"ל (מכות כג:): רצה המקום לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות, כדי להתפייס בהן כל מחשבותינו ולהיות בהן כל עסקנו, להיטיב לנו באחריתנו, כי מתוך הפעולות הטובות אנחנו נפעלים להיות טובים חוזים לחיי עד...

לכן אתה, ראה גם ראה מה מלאכתך ועסקך, כי אחריהם תמשך ואתה לא תמשכם, ואל יבטיחך יצרך לומר אחרי היות לבי שלם ותמים באמונת אלוקים מה הפסד יש כי אתענג לפעמים בתענוגי אנשים לשבת הלצים ולדבר צחות, וכיוצא באלו הדברים שאין מביאין עליהם אשמות וחטאות, הלא גם לי לבב כמוהם, קטני עבה ממתיניהם, ומדוע ימשכוני הם אחריהם. אל בני, השמר מפניהם פן תלכד ברשתם, רבים שותו מתוך כך כוס תרעלתם, ואתה את נפשך תציל.

ואחר דעתך זה אל יקשה עליך מעתה ריבוי המצוות בענין זכירת נסי מצרים, שהן עמוד גדול בתורתנו, כי ברכות עסקנו בהם נתפעל אל הדבר. עכ"ל.

הדברים האלה הוא לימוד גדול לכולנו בכל תחומי החיים, ובפרט כשעוסקים במדת הבטחון, שאם רוצה האדם להחזיר בלבבו בטחון בהש"ת כדבעי, אזי צריך לחזור עליהם בתמידית במחשבה בדיבור ובמעשה, וברבות עסקנו בהם נתפעל אל הדבר, כי אחרי הפעולות נמשכים הלבכות.

לעושה נפלאות גדולות לברו, כי לעולם חסדו

איתא בגמרא מסכת תענית (כא:): שפעם היו מותנא בין החזירים, וציוה רב יהודה שיגזרו

(ד"ה שחוק): ש[הש"ת] נותן להם [לרשעים] שעה משחקת כדי להאכילן חלקן ולטורדן מן העולם הבא. ע"כ. נמצא שהטובה הלזו אינו אלא לרעתן שלא יזכו לעולם הבא.

האמנתי כי אדבר

בספר בית אהרן מביא (ליקוטים, ד"ה ז"ל ספר) מה שהיה מצוה הרה"ק רבי אהרן מקארלין ז"ע לאנשי שלומו, שירשמו לעצמן את דברי ספר החינוך דלהלן, ואמר: כי המה כללים גדולים, וכל עניני חסידות. ונעתיק לשון החינוך (מצוה טז, שלא לשבור עצם מן הפסח):

משרשי המצוה לזכור נסי מצרים, כמו שכתבנו באחרות... ואל תחשוב בני לתפוש על דברי ולומר, ולמה זה יצוה אותנו השם יתברך לעשות כל אלה לזכרון אותו הנס, והלא בזכרון אחד יעלה הדבר במחשבתנו ולא ישכח מפי זרענו, כי לא מחכמה תתפשני על זה, ומחשבת הנער ישיאך לדבר כן.

ועתה בני אם בינה שמעה זאת, והטה אזנך ושמע, אלמדך להועיל בתורה ובמצוות. דע כי האדם נפעל לפי פעולותיו, ולבו וכל מחשבותיו תמיד אחר מעשיו שהוא עושה בהם, אם טוב ואם רע, ואפילו רשע גמור בלבבו וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום, אם יערה רוחו וישים השתדלותו ועסקו בהתמדה בתורה ובמצוות, ואפילו שלא לשם שמים, מיד ינטה אל הטוב, ובכח מעשיו ימית היצר הרע, כי אחרי הפעולות נמשכים הלבכות.

ואפילו אם יהיה אדם צדיק גמור ולבבו ישר ותמים, חפץ בתורה ובמצוות, אם אולי יעסוק תמיד בדברים של דפי, כאילו תאמר דרך משל שהכריחו המלך ומנהו באומנות רעה, כאמת אם כל עסקו תמיד כל היום באותו אומנות ישוב לזמן מן הזמנים מצדקת לבו להיות רשע גמור, כי

ובה יהיה, ואין אחר העושה כן בחכמה ובתבונה ובדעת, ואין אלוקים [עפ"ל], אלא כך הוטבע מעצמו, ואמת שהוא פלא ואין להבין סתרי הטבע, אך מעצמו הוא כן.

ואמנם כשהקב"ה משנה הטבע כגון קורע את הים שעה אחת, וממטיר לחם מן השמים, ומוציא מים מצור החלמיש אעפ"י שכל אלו המה כטפה מן הים נגד חרושי מעשי בראשית שכל יום ויום, מכל מקום ישפוט כל בר דעת מזה שאין הטבע נוהג כן מעצמו שאם כן לא יכולת להשתנות לצורך שעה, ואם כן משינוי הקטם הלז נדע שזה היוצר והבורא עושה נסים ונפלאות גדולות בכל יום, והיינו 'לעושה נפלאות גדולות לברז' לפעמים לפי שעה נדע 'כי לעולם חסדו, וכן 'למכה מצרים בכבוריהם' נדע 'כי לעולם חסדו, וכן כולם מכל נס לשעה נדע כי חסדו וטובו והתנהגותו והשגחתו לעולם יום יום. עכ"ל הזהב.

והיינו שעל האדם ללמוד מכל נס שמתרחש בעולם לדעת ידיעה ברורה 'כי לעולם חסדו, ואפילו כשמתרחש נס אצל גוי מהאומות העולם, עלינו לקחת מזה התעוררות לחזק בלבנו את האמונה בהשי"ת, שהוא משגיח על כל פרט ופרט שנעשה בעולמו, ושאין שום טבע בעולם כלל. ואכן כשהאדם פוקח את עיניו, ומתבונן עצמו במקרי חייו בשכל ישרה, ישכיל לדעת שיש מנהיג לבירה המנהיג ומשגיח עליו בכל פרט ופרט, ושכל עת ובכל שעה מתרחש עמו נסים למעלה מדרך הטבע ממש.

הללו את ה' כל גוים

עוד לקח מוסר אפשר לנו ללמוד מפרשתא הדין, והוא על פי דברי החתם סופר (שם לפסח שנת תקצ"ז, ד"ה כי אני) שכתב לבאר החילוק היסודי שיש בין כלל ישראל ולהבדיל אומות העולם כשמתרחש בעולם נסים גלויים, וזו"ד: כי אני

להתענות, מפני דמיון בני מעייהו של החזירים להבני מעיים של בני אדם.

ומפרשים התוספות (ד"ה אמרו ליה): 'פירוש שבני מעיו של חזיר דומין למעים של בני אדם, ויש לחוש שיהא דבר על בני אדם. לפי זה כתבו התוספות: 'מכאן נראה שאם יהיה דבר על עובדי כוכבים, שיש לחוש, ויש להתענות, דהא הכא חזין דגזר תעניתא אדבר שהיה בחזירין שמום דדמו מעייהו לבני אדם, וכל שכן דנכרים דדמו לישראל'. וכן נפסק בשו"ע (או"ח סימן תקע"ו, סעיף ג) להלכה.

הנוגע לעניינינו שעלינו לדעת שאין שום מקרה שנעשה בעולם שאין לו שייכות והוראה מיוחדת לכלל ישראל, ובכן כאשר קרה דבר פלא והפלא להפרעזידענט העבר יר"ה, שניצל מפח יוקשים באופן מבהיל, עלינו לקחת מזה לקח מוסר לעבודת השי"ת בפרטית.

הנה החתם סופר בדברשותיו לשבת הגדול (שנת תקצ"ה, ד"ה שבת הגדול) כתב לפרש המקראות (תהלים קלו, ד) 'לעושה נפלאות גדולות לברז, כי לעולם חסדו, וכן על כל ההודאות אומר על נס מיוחד 'כי לעולם חסדו, ויש להבין הכוונה בזה.

ומפרש 'הענין כי אין שום נס גדול, ומה כל הרעש אם לפני ג' אלפים שנה נבקע הים שעה אחת ונתייבש, ונפל לחם מן השמים, ומעשים כאלו הלא בכל רגע נסים כאלו, מי פתי לא יתעורר בזרעו זרע באדמה ויצין ממנו ציץ ירוק, ושוב פרח בו פרח אדום או לבן, ושוב יגמול ממנו פרי פלוני, איך נעשה זה, וכי אין זה נס בקריעת ים סוף.

הנה יבוא השוטה ויאמר בחכמות: זה בטבע כי ניצוצי החמה מכין בעפר, ומי הגשמים מרטיבים, ועל ידי זה נעשה כך, ועי"ז נעשה כך. יאמר נא על ידי מה מכין ניצוצי חמה, ע"י מה אד עולה מן הארץ להגשים, וכל דבריהם הבל ורעות רוח, אלא שחכמיהם אומרים עולם כמנהגו נוהג, כה היה

ים סוף לגזרים. על כן אמר: כי אני ידעתי כי גדול ה' ואדונינו מכל אלוקים, ע"כ אני אומר: המעלה נשיאים מקצה הארץ וברקים למטר עשה, הוא שהכה בכורי מצורים וגו', כי הכל חד, ואין בין זה לזה ולא כלום.

אך הללו את ה' כל גוים, שאינם מכירים את הבורא ית"ש, והם מתפלאים על הניסים ואומרים: כי גבר עלינו חסדו. אך יאמר נא ישראל המכירים את ה' - אומרים: אין זה גבורה, כי הרי 'לעולם חסדו' בכל מעשיו. עיי"ש.

והיינו שכלל ישראל אין מתפלאים מן נסים כאלו דוקא, שהרי הם מכירים את השי"ת בכל מעשיו, ובכל עת ובכל שעה הם רואים בעליל נסים ונפלאות 'כי לעולם חסדו'.

ידעתי כי גדול ה' ואדונינו מכל אלוקים וגו', מעלה נשיאים מקצה הארץ וגו', שהכה בכורי מצורים (תהלים קלה). ובתיב: הללו את ה' כל גוים וגו', כי גבר עלינו חסדו וגו', יאמר נא ישראל כי לעולם חסדו (שם קלו). יש לפרש כי היודע את ה' ומכיר כבודו כל יתברך שמו ומשגיח על כל דרכיו, לא יתפלא על קריעת ים סוף ומכת בכורות יותר ממה שיתפלא על כל הטבעים, כגון ירידת גשמים ע"י האדים העולים מן הארץ שהוא בטבע, אך מי חקק הטבע הלא הוא אמר ויהי, אם כן מי שאמר לשמן וידליק הוא יאמר לחומץ וידליק, ואמרו חכז"ל (פסחים קיח): קשים מזונותיו של אדם בקריעת ים סוף, שנאמר הגזר ים סוף לגזרים כי לעולם חסדו, ונותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו, ויש לומר גם בהיפוך כמו שנותן לחם לכל בשר בכל שעה ורגע, כן קל בעיניו להיות גזר

שיעור נ"ד - יום א' פר' פינחס תשפ"ד

בתוכן:

המשכילים יזהירו בזהר הרקיע / קוב"ה אורייתא וישראל חד הוא / ה' אלוזיו עמו, ותרועת מלך בו / בטחו בה' עדי עד / תמצית הז' טעמים / והאמין בה' ויחשבה לו צדקה / שלא על מנת לקבל פרס / גדולים צדיקים במיתתן / ויהי מורא שמים עליכם

המשכילים יזהירו בזהר הרקיע

פרק ד' - וזל"ק: ומהם - הסיבה השביעי
על כך שהתורה אינה מספרת באריכות על השכר והעונש בעולם הבא, שגמול העולם הבא אין תכליתו אלא להדבק באלוקים ולהתקרב אל אורו - השכר בעולם הבא הוא השמחה של דביקות בהש"ת, ולהיות קרובים אל אורו יתברך, כמו שכתוב (ישעיה נה, ח): **והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספקך** - הצדקה שעשית בעולם הזה תלך לפניך אחרי מותך, וכבוד ה' יאספק אליו. הרי לו מזה ששכר העולם הבא הוא דביקות הנפש בה' והתקרבותה לאורו העליון. **ואמר (דניאל יב, ג): והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע** - אנשים אלו שחיים בחכמה, ומנצלים את חייהם כראוי, הם יזהירו כזהר הרקיע בעולם העליון. **ואמר (איוב לג, ז): לאור באור החיים.** ומכל אלו הפסוקים למדים שעיקר החיים בעולם הבא, הוא ענין רוחני ונעלה מאוד, שהוא תענוג ושמחה מכח התקרבות להש"ת, ולא יגיע אליו אלא מי שרצה הבורא בו, ורצון הבורא שורש הגמול - וכל השכר בעולם הבא תלוי ברצון הש"ת. כמו שכתוב (תכליס ל, ו): **כי רגע באפו חיים ברצונו.** החיים הוא תוצאה של רצונו ית"ש, ואם האדם זוכה שהש"ת רוצה בו, אזי יזכה גם לחיים בעולם הבא.

ואמר בפרשת אם בחקותי רמזים שמורים על הרצון מאלוקים, והוא מה שאמר (ויקרא כו, יא): ולא תגעל נפשי אתכם. ואמר (שם, ט): ופנית אליכם והייתי לכם לאלוקים, ואתם תהיו לי לעם.

וממילא כשמדברים על העולם הבא אי אפשר לתאר איך יהיה השכר בפרט, אך נאמר באופן כללי שאלו שזוכים למצוא חן בעיני הש"ת יזכו לקירבה יתירה, והקירבה הזאת ותיה השמחה הכי נעלה ביותר. נמצא שעיקר ויסוד השכר בעולם הבא שפיר מוזכר בתורה, אבל לא ירד לפרט פרטי ואופן השכר, היות שממילא תלוי ברצון הש"ת.

ובאמת כבר כתב הרמב"ם בהלכות תשובה שאפילו משה רבינו ע"ה לא היה מסוגל להשיג מהותו של העולם הבא כל עוד שהיה בחיים, וגם אם היה נאמר לו מהותו של שכר העוה"ב לא היה יכול להסביר זאת לאחרים, וכמו שאמרנו בגמרא (ברכות יז.): **צדיקים אינם אוכלים ושותים בעולם הבא, אלא יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה.** והוא זה כמו שמנסים להסביר צבע לאדם שנוגד עיוור, שאין לו שום משמעות של צבע, כן אין אנו מסוגלים להבין כלל המושג של השמחה והתענוגים בעולם הבא.

קוב"ה אורייתא וישראל חר הוא

וזהו הענין המתבאר בדברי המחבר בטעם השביעי, שעיקר ויסוד העולם הבא הוא מה שהשי"ת רוצה בהאדם, שאז זוכים לחיים נצחיים כנ"ל. וענין הרצון הזה הוא הדביקות הלזו שנעשה האדם חד עם הקב"ה, וכמו שכתב התניא בהמשל, שכאשר האדם רוצה איזה דבר ומחליט לעשות כן, אפשר לו לעשות כרצונו עם כל אבריו, ואי אפשר להם למנוע אותו מלהוציא את רצונו אל הפועל, כי הוא דבר אחד עמהם. ובזה שהאדם עובד את השי"ת כל ימי חייו באהבה באופן זה, הוא זוכה מדה כנגד מדה שהשי"ת ידעה בו ג"כ, ואז יזכה לעולם הבא.

על דרך זה אפשר לבאר דברי הגמרא (חגיגה ג.) דרש רבא מאי דכתיב (שיר השירים ז, ב): מה יפו פעמך בנעלים בת נדיב. כמה נאין רגליהן של ישראל בשעה שעולין לרגל. בת נדיב, בתו של אברהם אבינו שנקרא נדיב, שנאמר (תהלים מז, י): נדיבי עמים נאספו עם אלוקי אברהם, עיי"ש. דהנה בעת שעלו כלל ישראל לרגל בשלש רגלים, זכו לתכלית מדריגת הביטול להשי"ת, ועל זה הפליג הכתוב 'מה יפו פעמך בנעלים', ונקט 'רגליהן' לדמז על ענין הביטול, כי כמו שהרגל בטל לגבי ראש האדם, כן זכו כלל ישראל שלש פעמים בשנה להתאחד עם השי"ת מתוך אהבה באחדות הגמור.

ובאמת בזכות זה שהאדם מבטל את כל רצונותיו להשי"ת, זוכה שהשי"ת ממלא כל משאלות לבו לטובה גם בעולם הזה, וכמו שאמרו שם במשנה (אבות ב, ד): בטל רצון מפני רצון, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצון.

והאופן שעל ידה אפשר להאדם לזכות להתאחד עם הקב"ה הוא ע"י קיום המצוות, כי תכלית כל התורה הוא להביא את האדם להיות דבוק באלוקיו, וכמו שכתב בספה"ק עבודת ישראל (אבות ג, י): דהנה כל התורה כולה היא רק לדבק בהקב"ה, ולכן סיים משרע"ה אחר כל

אבל נתבאר בדברי החוכות הלבכות שתכלית ועיקר השכר בעולם הבא הוא מה שהאדם זוכה שהשי"ת מתרצה בו. ואפשר להבין ענין הרצון הזה עפ"י דברי הרה"ק בעל התניא ז"ע בסידורו (כוונות לערב שבת) כתב לבאר מה שנאמר (דברים יד, א): בניס אתם לה' אלוקים. כי ידוע המאמר (עירובין עז,): ברא כרעא דאבוה הוא, והוא על דרך משל כמו הרגל באדם שהוא בתכלית ההתאחדות עם הראש וכאילו דבר אחד ממש הן, שהרי אנו רואים כשיכאב לאדם ברגלו אם מסיבות הקרירות שנתקררה הרגל מאוד שרפואתה לשפשה בשלג וכיוצא שהוא עיני גדול, או בהיפך שנכוה הרגל באש שרפואתה לחממה בשלהבת חמימות במרחץ שהוא עיני יותר גדול, אף על פי כן יוכל האדם לשלוט בנפשו ולפשוט רגלו לענותה ולא ישגיח על הכאב, כי בהיות שנחלט בדעתו ושכלו שבראשו שזה לו לתועלת ולרפואה אז יעשה ברגלו כאוות נפשו, ולא יתכן כלל לומר שהרגל ימנע מלהתפשט כרצונו בשכלו אף שאין הרגל מרגיש הרפואה והתועלת, כי הרגל הוא בתכלית הביטול לגבי השכל שבראש לכל מה שירצה בו יעשה.

והנמשל מובן, מאחר שכנסת ישראל נקראים בניס לה', הרי ברא כרעא דאבוה הוא, והם בחינת כרעא לאביהם שבשמים, דהיינו בתכלית הביטול, כמאמר (אבות ב, ד): בטל רצון מפני רצון, כביטול הרגל לגבי הראש לעשות בו ככל מה שירצה ראשו, ולכך ישראל אותיות ל"י רא"ש, שהם נקראים כרעא דאבוה וז' להם לראש, אמנם דווקא על ידי אהבה רבה נעשה בחינת כן להיות כמו הרגל הנ"ל לגבי הראש בתכלית היחוד, מה שאין כן בזולת אהבה זו, וזהו כוונת (דברים ו, ה): ואהבת את ה' אלוקיך, שעל ידי האהבה נעשה אלוקיך ממש ביחוד כמו הראש שלנו. עכ"ד.

ובבחינת נאה דורש ונאה מקיים, לא אבד האור החיים הק' את אהבתו להשי"ת בכל המצבים והגלים הקשים שעברו עליו משך חייו, וכמו שמתאר בעצמו בהקדמתו לספרו חפץ ח' (על מסכת ברכות): 'גם אודיעך אחי שאדי הקורא בספרי, כי הלא תתמה דלפעמים תמצא קצת אורך לשון, ולפעמים לקחתי דרך קצרה ביותר, וגם תמצא לפעמים שאני מבאר ומפפל, ולפעמים מעלים עין במקום שאין רשאי להתעלם. דע לך אחי כי כל מה שלמדתי בחיי לא היה אלא מאהבת ח' ומחשק התורה, כי מהייתי בעולם אשר פתחתי עיני, סבבני כתרונני צרות צרורות, מכל אשר חשבתי לטובה לי נהפך דודי למשחית, ויקם לי עוני לאויבי, בני ברית קרובים ורחוקים אשר דרשתי שלומם, והם הייתי להם לחם לעטוף שית חסם למו, נספך על יגונות תדיר ושאיט תדיר'.

וממשיך לבאר אופן התנהגותו במסירת נפש לעסוק בתורת ה' המשיבת נפש גם בזמנים אלו: 'ובין הכי ובין הכי לא זו מחבבה אם יום או יומים אעמוד בקצת מנוחה, לא אחדל מהביט אל הספר לכתוב קצת, ולערך המנוחה הייתי שוקד על הלימוד, ולבאר אשר הבינתי לכבוד קוני. ולזה תמצא לפעמים אני יוצא ידי חובה בענין לפרש בו הצורך, ולא כל העתים שוות, ולפעמים אני בוחר לעצמי דרך קצרה, ולפעמים אני מושך בקסת אשר בידי באורך לשון'.

וכדברים האלה כותב בהקדמתו לספרו הק' אור החיים: 'זהו הקיפני שאור שבעיסתי, וחימץ את ארץ מצרים, בשכשך מצרים במצרים, הרדף דלקוני בתפיסה, במסירה ועלילה ונגידה ביד שר צר אכזרי, וכזה נפל זה קם, באין מבטח לרגע מחיי להרגיע, ואני בתוך עמקי ים הצרות, תפיסות על עסקי ממון ועל עסקי נפשות, את נפשי הצלתי, וכיושב בעולם חדש ישבתי, ולמות מתוך תורה חשבתי, ואל אור החיים נתתי לבי ועיני שכלי,

התוכחות 'ובו תדבקון'. וכמו שהשיב הלל הזקן להנכרי שבא לגייר על מנת ללמוד כל התורה על רגל אחד, ולמדו מה דעלך סני לחברך לא תעביד, ושמעתי ממורי ורבי ז"ל פי' 'סני לחברך' להתחברותך אל הקדוש ברוך הוא, זה לא תעביד, זה הוא כל התורה כולה, ואידך פירושא הוא - המצות עשה הכל להתחבר להקב"ה, והמצות לא תעשה הם הדברים המקלקלים את ההתחברות שלא תוכל להתחבר על ידיהם, וזה מצוה מלשון צוואת ועבי"דה אותיות עב"ד י"ה, נמצא כל התורה כולה היא דבר אחד, כמ"ש: אחת דבר אלהים שותים זו שמעתי. 'אחת דבר אלהים' הוא בשביל דבר אחד להתחבר להקב"ה, 'שותים זו שמעתי' הם מצות עשה ול"ה, נמצא כל המצות עשה נכללות במצות אנכי כמ"ש שהם בכדי לדבק בהם אל הקב"ה.

ה' אלוקיו עמו, ותרועת מלך בו

היום (ט"ו תמוז) חל הילולת הרה"ק בעל האור החיים הקדוש זי"ע. אשר כל חייו היתה חסיבה אחת של מסירת נפשו ורצונו להשי"ת, והגם שלא זכה לחיים של שלום בעולם הזה, וגם נפטר בהיותו בן מ"ז שנים בלבד, ומכל מקום משך כל ימי חייו אזור כגבור חלציו לעשות רצונו ית' בלבב שלם מתוך אהבה עזה.

בפרשת בלק (במדבר כג, כא) כותב האור החיים הק', על הכתוב: ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו. וז"ל: והמתכנים בשם ישראל שהם הצדיקים, ה' אלוקיו עמו' הם הצדיקים שעושים מאהבה, ולזה אמר ח' שהוא שם החסד לומר שאין עבודת הצדיק לצד הרין אלא אוהב הטוב במה שהוא טוב, ודקדק לומר 'אלוקיו' שלא תחשוב שאם ח' ייסרהו ישוב אחור, לזה אמר 'אלוקיו' שהגם שייסרהו על משמרת אהבתו יעמוד, עיי"ש.

יש לדקדק 'למה לא נאמר בקיצור 'בטחו בה' תמיד', אשר כמה פעמים נאמר כך'.

ומבאר שהפסוק הזה בא ללמדני שצריכין לבטוח בה' שנזכה להגיע לשלימות מדת הבטחון, ובה דבריו: 'אך אמרתי כך, שלעולם להיות בבטחון באמת בהשית' הוא דבר גדול מאד, כידוע אשר מועטים המה שיהיו בבטחונם חזק מאד כיתד שלא תמוט, אך כל אחד מישראל צריך להיות בבטחון תמיד, וצריך לילך במדת הבטחון מדרגא לדרגא, אפילו אם אין לו עדיין הבטחון האמיתי צריך להיות מובטח שבודאי יעזור לו השית' שייבא לידי הבטחון של אמת, לכך צריך להיות לו בטחון שיהיה לו בטחון.

לכך נאמר 'בטחו בה' עדי עד', דהיינו שיהיה לך בטחון, וזה עדי עד – עד שיהיה לך הבטחון באמת יהיה לך בטחון שיהיה לך בטחון. עכ"ד הנחמדים.

על דרך זה מתאמרא משמיה של אחד מן הצדיקים לפרש הכתוב (איכה ג, כג): רבה אמונתך. שקאי על האמונה שהקב"ה כביכול מאמין בהם בכלל ישראל, שהוא בטוח בהכוחות הנפלאות הגנוזים באיש הישראלי, ושבודאי נזכה לעבדו בלבב שלם כרצונו הטוב עמנו.

תמצית ה' טעמים

טרם שנמשיך בדברי המחבר, נסכם ה' טעמים שביאר למה לא נזכר בתורה ענין השכר והעונש בעולם הבא בפירוש. (א) מפני שאין אנו יכולים להשיג את מהותו בעוד שאנו נמצאים בעולם הזה הגשמי, (ב) מפני שהוא נמסר לנו איש מפי איש עד משה רבנו עליו השלום, (ג) מפני שהדור שקבל את התורה לא ידע להעריך כראוי את הטוב הרב והעצום של חיי העולם הבא, כך שלא היו מסכימים לקבל על עצמן את עול התורה תמורת שכר העולם הבא, (ד) מפני שמצד הדין לא מגיע

ולרגל מלאכתו הלכתי, ולא יכולתי לתת חלק מהימים למלאכה זו בקביעות, אלא ד' או ה' שעות בכל שבוע, ויהי בבוקר יום השישי יום יצירתי, כי עת לחננה, דבי דידן נצח להבראות לעשות רצון מלך החיים, כי חפץ הוא לבריאתי, כי מלאכת שמים על שכמי שמתו מימי חורפי ללמוד תורה לחפץ ללמוד, גם לחזר אחרי היכול להבין. ועיי"ש עוד שכל זאת היה חוץ מן העסקנות שהיה עוסק בכל עת למען הכלל והפרט לגמול חסד עם אחרים.

בטחו בה' עדי עד

גם חל היום הילולת הרה"ק רבי אלעזר מרייטא זי"ע (שהיה בן הרה"ק רבי אלימלך מרדניק זי"ע, ונבד בן אחד בן של הרה"ק הר"ד אלימלך מליזענסק זי"ע). רבי אלעזר נתינתם מאביו בן י"א, ונתגדל אצל הרה"ק הדברי חיים מצאנז זי"ע שהחשיבו כבן. אח"כ נעשה חתנו של הרה"ק ר' דוד מקשאנאב זי"ע בן הדברי חיים. ונפטר ביום ט"ו תמוז תר"ע, יום הילולת האור החיים הק', (ולפלא ששניהם לא הניחו אחרים זש"ק).

הרה"ק רבי אלעזר נפטר ביום ערב שב"ק בכפר באגאכוואלא, ועל פי צוואתו הוצרכו לקברו בקבר אבותיו הק' בסאקאלאו. ההשתדלות לקבל רשיונות מטעם המלוכה להעבירו מעיר לעיר לקח שעות ארוכות, כי הדבר עלה בקושי רב משום שלא רצו לתת רשיונות להעבירו, והרה"ק רבי איציקל מפשעווארסק זי"ע אמו, שלפי חשבון השעות של כל הדרך עד שהגיעו לסאקאלאו, מן ההכרח לומר שהשמש עמדה דום לכבוד רבינו שיוכלו לקברו בעוד יום קודם כניסת השבת, כי בדרך הטבע לא היה אפשר לעשות את כל אורח הדרך הזה בזמן קצר כזה.

במדור הליקוטים שבספרו משנה למלך איתא דיבור נפלא שנמצאו באחד ממכתביו, לפרש הפסוק (ישעיה כו, ד): בטחו בה' עדי עד. דלכאורה

המחבר מציין להפסוק בפרשת לך לך (בראשית, שם): והאמין בה' ויחשבה לו צדקה. הפסוק הזה קאי באברהם אבינו ע"ה, ויש כמה פירושים במפרשי התורה על כוונת הפסוק, שרש"י ז"ל כתב (ד"ה ויחשבה): הקב"ה חשבה לאברהם לזכות ולצדקה על האמונה שהאמין בו. ע"כ. ולפי דבריו הפסוק משבח את אברהם על אמונתו בהשי"ת, עד כדי כך שהקב"ה חשב לו זאת לצדקה.

אבל עיין ברמב"ן (שם, ד"ה והאמין) שהקשה על דבריו, 'ואיני מבין למה לא יאמין באלוקי אמן, והוא הנביא בעצמו, ולא איש קל ויזבז, ומי שהאמין לשחוט את בנו היחיד האהוב ושאר הנסיונות איך לא יאמין בבשורה טובה'. על כן מפרש הפסוק באופן אחר, 'הנכון בעיני כי יאמר שהאמין בה' וחשב כי בצדקו של הקב"ה יתן לו זרע על כל פנים, לא בצדקת אברם ובשכרו, אף על פי שאמר לו 'שכרך הרבה מאד', ומעתה לא יירא פן יגרם החטא'. לפי זה נמצא שכונת הפסוק הוא להיפך, שבא לומר שאברהם הוא שחשבו להקב"ה שיעשה עמו הטובה הלזו באופן של צדקה וחסד, ולא מפני שראוי לו.

והמחבר הביא הפסוק הלזה להורות שעל האדם להאמין בהשכר שהשי"ת נתן על מעשיו הטובים. ובפרט כשהאדם יודע ומאמין שהשי"ת נתן שכר גם אם אין ראויין מצד המעשים טובים בעצמן וכמו שיבואר בדברי המחבר אשר לפנינו, אזי יקל עליו לבטוח בו שיזכה להם.

שלא על מנת לקבל פרס

וזל"ק: ואין ראוי לבטוח על מעשהו הטוב, ויבטיח נפשו בגמול העולם הזה והעולם הבא על מעשהו - על האדם להישמר שלא להרגיש בטוח בשכרו מחמת המעשים טובים שעשה.

לאדם כל שכר על מעשיו הטובים, כי אף אם יהיו מעשיו הטובים רבים כחול הים, לא יהיו שקולים אפילו נגד הטובה הקטנה ביותר שהבורא מייטיב עמו בעולם הזה, (ה) מפני שכר העולם הבא ניתן לאדם עבור עבודת ה' הצפונה והנסתרת בלבד, לכן גם שכר זה הוא נסתר ונעלם, ואינו מוזכר בתורה, (ז) מפני שמטרת השכר והעונש המוזכרים בתורה הוא להשפיע עלינו לקיים אותה, וכשאמצעי ההשפעה מתאימים לזמן ולמקום אז יש להם יותר סבויים להשיג את התוצאות הרצויות, (ז) מפני שתכלית העולם הבא היא הדבקות בה' וההתקדבות לאורו העליון, ורק מי שה' רוצה בו הוא יכול לזכות לזה, ומאחר שרצונו זה של ה' הוא היסוד של שכר העולם הבא, ובתורה הרי כבר נאמר שה' ידעה בנו כשנקיים אותה, אם כן היסוד ששכר העולם הבא בנוי עליו כבר מוזכר בתורה, ולא היה שייך לפרשו יותר.

והאמין בה' ויחשבה לו צדקה

וזל"ק: ובטחונו על האלוקים - מכלל מדת הבטחון לבטוח בה' במה שיעד בו הצדיקים מגמול העולם הזה והעולם הבא על העבודה, שישלמהו למי שראוי לו, וכן ישלם העונש למי שראוי לו, מן הדין על המאמין, חובה על איש הישראלי להאמין באמונה שלימה שהשי"ת ישלם את השכר הטוב לצדיקים העובדים אותו, וכן העונשים לרשעים. ובטחונו על האלוקים בזה מהשלמת האמונה באלוקים, כמו שכתוב (בראשית טו, ו): והאמין בה' ויחשבה לו צדקה. ואמר (תהלים כז, יג): לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים - דוד המלך ע"ה אומר, כמעט שאבדתי אם לא שהאמנתי לראות בטוב של ה' בארץ חיים בעולם הבא.

אם מדקדקים עמו בחשבון במה שהוא חייב לאלוקים על טובותיו עליו, אבל בחסד אלוקים עליו, על כן אל תבטחו במעשיכם. ואמר דוד בזה (תכלים ס, יג): ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו.

ויהי מורא שמים עליכם

והוא הדין והוא הטעם צריך האדם להזהר מלעבור עבירה מפני יראת ה' בלבד, ולא מחמת העונש. וכמו שמסופר שבעת שהלך הרה"ק הרבי ר' זושא מהאניפאלי זי"ע בגלות פעם ביחודות, בלי לוויית אחיו הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, נתארח פעם אצל גביר שהיה מכנים אורחים ביד רחבה וברוח נדיבה בכל לילה, בעת ששאר העניים כבר עלו על יצועם היה הרבי ר' זושא מנדד שינה מעיניו עד שעה מאוחרת, ובהצנע ובהסתער עבד עבודתו הקדושה בעריכת תיקון חצות ושאר סדרי לימודיו, באופן שלא יודע לשום אדם.

והנה אירע פעם אחת שנאבד חפץ יקר מבית הגביר, ואחרי חיפוש ארוך בחורין ובסדקין החלישו בני הבית שודאי נגנב ע"י אחד העניים מהארחי פרחי הנמצאים שם, ומיד נפל החשד על הרבי ר' זושא זי"ע כיון שתמיד הניח את עצמו על משכבו בשעה מאוחרת מאוד, נגש אליו הבעל הבית ובקש ממנו שיחזיר לו את החפץ, ואחר שענה לו הרבי ר' זושא שהוא לא שלח ידו במלאכת רעהו, תבע ממנו שילך אותו לדין לפני רב העיר שהיה גדול בתורה ואיש צדיק ובעל מקובל, הסכים הרבי ר' זושא בדבר, וילכו אל הרב.

וידבר הרב על לבו שיראה להודות על חטאו, כי עם מעשה הגניבה שלו ינעול דלת בפני העניים, שמעוטה לא יפתח הבעל הבית הזה את שערי ביתו לפני האורחים מפני החשש שמא יגנבו את חפציו היקרים, אבל הרבי ר' זושא עמד על שלו, שהם

כשהאדם עושה מצוות ומעשים טובים אין לו לעשותם עם מטרה לקבל שכר עליהם, שאם הוא עושה כן הרי נמצא שכל מעשיו אינו אלא בשביל עצמו. ועל דרך משל באחד שהיה אוהב לאכול דגים, פעם ניגש אליו אחד, ושאל אותו: האם אוהב אתה את הדגים? ענה לו: הן. תמה עליו הלה: הלא אם כן למה אתה מצער אותו כל השעה, הרגת אותו ובישלת אותו, וגם חתכת אותו לחתיכות, הלא אין זה מן הנימוס לעשות כן למי שאהב אוהב אותו... והתירוק ע"ז הוא, שאליבא דאמת אינו אוהב את הדגים כלל, אלא אוהב את עצמו... ולכן אם בכדי למלאות תאוותו נדרש להרוג את הדג, הוא עושה כן, הכל בכדי שיהא שיוכל הוא לאכול את הדג.

ובכן כשהאדם בא לקיים מצוות ומעשים טובים, עליו להיזהר שיעשה אותם מתוך אהבה להקב"ה בלבד, ולא מפני שהוא מצפה לקבל בעבורם תשלום גמול.

אך יטרח וישתדל בהודאה לטובות הבורא התמידות עליו, לא לתקות גמול עתיד שיתחייב לו כמעשהו, אך יבטח על האלוקים בו אחר ההשתדלות לפרוע הודאת הבורא על גודל טובותיו עליו – אחרי שהשתדל להודות להשי"ת על כל הטובות שהוא עושה עמו בכל עת ובכל שעה, יבטח על האלוקים שישלם לו שכר בתור חסד, שהרי באמת גם אם יקיים האדם את כל המצוות בשלימות, לא יוכל לשלם להקב"ה על הטובות ניסים ונפלאות שהוא עושה עמו משך כל ימי חייו. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (פסחים ס, א): אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס, אלא הו' כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס, ויהי מורא שמים עליכם.

והיה אחד מן החסידים אומר, לא יגיע האדם אל גמול העולם הבא כמעשהו,

וגם לא מהגיהנם עצמו הוא מפחד, אלא מן ה"לא תגנוב", כי את האלקים בלבד הוא ירא.

גדולים צדיקים במיתתן

בעמדנו ביום ההילולא של האור החיים הק' זי"ע, לנכון להזכיר מה שגילו לנו צדיקים כמה וכמה סגולות לישועות ורפואות שטמונים בלימוד הספר הקדוש 'אור החיים', ובירושלים היה זה דבר מקובל לסגולה ידועה לכל הישועות לקבוע לימוד מדי שבוע בספר אור החיים הק'.

הגה"צ רבי הלל שלעזינגער זצ"ל לא נתברך בפרי בטן זמן רב אחרי נישואיו, והלך לדרוש אצל רופא גדול ומפורסם, והרופא הביע את חוות דעתו כי בדרך הטבע אינו רואה אפשרות שיפקד בזרע של קיימא. שם רבי הלל את פעמיו ועלה להשתטח על ציון המצוינת של רבינו בשיפולי הר הזיתים, שם קיבל על עצמו בדמעות שלישי ללמוד בבל שבוע מתוך ספר אוה"ח הק', ולפליאת כולם נולדה לו בתו הבכורה במלאת שנה, וזכה להקים דור ישרים מבורך, וגם נתברך בחתנין רבנן, ואחד מהם הגה"צ רבי משה הלברשטאם זצ"ל חבר הבד"ץ דעדה החרדית, ובעל דברי משה.

חושדים בכשרים ולא הושיט אפילו אצבע קטנה לדבר שאינו שלו. הוציא הרב אחד מספרי הקבלה שלו והראה להרבי ר' זושא כמה שמות הק' כתוב שם, והזהירו: ידוע תדע שיש גיהנם ששם דנין את הרשעים בשריפה ר"ל, ואני מזהיר אותך אם לא תתוודה על הגניבה, תיכף ומיד אשליך אותך בעמקי שאל תחתית ר"ל, בכח שמות הקדושים אלו הכתובים עלי בספרי.

ענה הרבי ר' זושא זי"ע: אזוי זאגט איר, אויב איר קוקט אין אזעלכע הייליגע ספרים דארפט איר דאך זיין א מבין, זאלט איר וויסן, איך האב סאך מער מורא פאר דעם "לא תגנוב", ווי פאר איין מיטן גיהנם צוזאמען, עובר צו זיין אויפן "לא תגנוב" איז ערגער ווי דאס גיהנם. ויהי כאשר שמע הרב דברים אלו מפורש יוצא מפי הרה"ק הרבי ר' זושא מעומק הלב בפשטות ובתמימות, וניכרים דברי אמת, נדרגש עד מאוד והסתכל עוד הפעם על הרבי ר' זושא, ואמר: אוי נכשלתי ולא ראיתי נכון, חשדתי בכשרים בצדיק וישרי, ובקש ממנו מחילה, וצוה להגביר שילך לביתו ויחפש עוד הפעם את הגנב, אבל את הצדיק הזה תניחו לשלום האיש הזה אינו מתיירא לא ממני ולא מהזשאנדארען

דברי תורה

פרשת קדושים שלש סעודות תשפ"ד

בתוכן:

לתקוני שדרתיך ולא לעוותי / שתצילני מיצר הרע / מידת יעקב אבינו אמת – שמברר הטוב מהרע / איש אמו ואביו תיראו / קדש עצמך במותר לך – לעומת התעברות היצר בדורינו / הונו פרושים מן העריות ומן העבירה / לקדשנו ולטהרנו בקדושתך העליונה

הרע, ולכאורה יקשה האיך שייך להתפלל על דבר זה, הלא כבר אמרו חז"ל (ברכות לג:) הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. אלא הענין הוא ע"פ דברי הבעש"ט הק' זי"ע הביאו בספר בן פורת יוסף (קונטרס אחרון) שאמר לבאר דברי חז"ל (סוכה נב:) לעתיד לבוא מביאו הקב"ה ליצר הרע ושוחטו, ולכאורה יקשה מדוע נגזר עליו שחיטה מאחר שהוא שלוחו של מקום לנסות להכשיל בני אדם בעבירה.

ומבאר ע"פ מה שאמרו חז"ל (שבת עה.) שוחט משום מאי חייב, משום צובע, ובתוס' (שם ד"ה שוחט) כתבו דקאי אשוחט דעלמא עיי"ש. ויש לומר הכוונה בזה שמרמז על מה שהקב"ה ישחוט את היצה"ר לעתיד לבוא, וזהו שמקשה שוחט משום מאי חייב, הרי עשה שליחותו בנאמנות, ועל זה מפרש משום צובע, והיינו שאף שהיצה"ר נשלח לפתות בני אדם לעבירה, אמנם הוא הוסיף על שליחותו שצובע

(א) בפרשתן (יט ב-ג) דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם, איש אמו ואביו תיראו. הקשו הקדמונים (עין אור החיים הק') בטעם סמיכות מאמר איש אמו ואביו תיראו למאמר קדושים תהיו.

(ב) **בזרע קודש** (ל"ג בעומר) איתא שתיבות עדת בני ישראל קדושים, הוא ר"ת 'יעקב', עיי"ש מה שמבאר, ועוד לאלוק מילין בביאור הענין.

(ג) **במדרש רבה** (פכ"ד סי' ד) איתא 'ישלח עזרך מקודש' (תהילים כ, ג). מקידוש מעשים שיש בידך, 'ומוציון יסעדה', מציין מעשים שיש בידך. והמדרש הזה אומר דרשונו.

לתקוני שדרתיך ולא לעוותי

ונראה לבאר הענין בהקדם ביאור נוסח התפילה (ברכות השחר) 'שתצילני מיצר

הוא מכח היצירה המתחדש בכל יום לפתות בני אדם ליפול ברשתו זה בכה וזה בכה.

ובאמת מה שאנו מתפללים להניצל מיצר הרע, אינו על מה שמפתה לדבר עבירה מפורסמת כי דבר זה אינו בידי שמים, אמנם התפילה נתקנה עבור פתויי היצר המתחדש בכל יום לפתות בני אדם על דבר עבירה שהוא מצוה ועל דבר מצוה שהוא עבירה, כי בדבר זה אלמלא הקב"ה עוזרו לא יכול לו, כי אין האדם מכיר תמיד האמת, וע"כ יש להתפלל שתצילני מיצר הרע, וטהר לבנו לעבדך באמת, שנדע באמת מהו מצוה ומהו עבירה, ונוכל להתגבר על תחבולות היצירה.

מידת יעקב אבינו אמת – שמברר הטוב מהרע

והנה מידת יעקב אבינו הוא אמת, וכדכתיב (מיכה ז, כ): תתן אמת ליעקב, והשפעת קדושתו עומדת לעד, על דרך שאמרו חז"ל (תענית ה): יעקב אבינו לא מת, ולכן עדיין עומד ומשפיע מידה זו לזרעו אחריו עד סוף כל הדורות, ומאיר עיני ישראל שנדע ונכיר אמיתיות עבודת השי"ת, ושלא נתפתה מפתויי היצר המבלבל מחשבת האדם שלא ידע מהו מצוה ומהו עבירה.

והנה איתא בתפארת שלמה (ויצא ד"ה מה) לבאר דברי חז"ל (ברכות כו): יעקב אבינו תיקן תפילת ערבית, שיש לרמוז בזה ענין הנהגת האדם בדברי הרשות והמותרים לו שיהיה בקדושה, כי הנה העולם הזה מעורב בו טוב ורע, וצריך האדם לברר הטוב מן הרע. ולזה תיקן יעקב אבינו תפילת ערבית, שהוא מלשון מעורב טוב ורע, כי זה היתה עבודתו שאפילו

מצוה לעבירה ועבירה למצווה, ובכך הוא מבלבל את האדם שלא ידע באמת מהו מצווה ומהו עבירה, ואינו שלוחו של מקום לדבר זה.

שתצילני מיצר הרע

על פי הדברים האלה יש להוסיף ולומר דהנה אמרו חז"ל (סוכה נב): יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואלמלא הקב"ה עוזרו לא יכול לו, ובמס' קידושין (כ): הגירסא היא מתחדש עליו בכל יום וכו', ועיין שם במהרש"א (ד"ה יצרו) מה שמפרש בזה.

אמנם להנ"ל יש לומר הכוונה, שהיצירה מתחדש בכל יום ובכל תקופה, וצובע מצוה לעבירה ועבירה למצווה, עד שאין האדם מכיר בו וקשה מאוד לעמוד נגדו, כי אם לא היה מפתה אלא לעשות דבר עבירה הידוע לכל שהיא עבירה, היה יודע האדם שצריך להתגבר עליו ולעמוד כצור חלמיש שלא להתפתות ממנו, כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים (מגילה כה), אמנם כאשר הוא בא ומפתהו על עבירה שהוא מצוה, אין האדם מכיר בכל עת מתני הוא מעשה היצר ומתני הוא באמת דבר המותר.

ובפרט בדורינו אנו שנתרבו בו הנסיונות באופן מבהיל, ובפרט בעיני טעכנאלאגיע, בפתותו את האדם שצריך הוא 'סמארטפאן' לצורך פרנסתו, אף שהאדם בעצמו יודע באמת שרוב עיסוקו בזה אינו כלל לצורך פרנסה, כי אם בילוי זמנו לריק בכל מיני נייעס ו'קליפס' וכדו'. וכמו כן יש לעורר על מה שנתרבה בדורות הללו ענין האכילה גסה עד אין שיעור שמרבין בו בכל עת, והיצר מלבישו על צדיקים וכדו', ובוודאי שאין זה כלל נחת רוח להצדיק, אמנם כל זה

שהם בגדר 'מותר' ו'פטור', דהיינו שאינם בכלל עבירה אמנם בכל זאת יש לו לאדם לקדש עצמו אף בדברים המותרים, ולהיבדל מק' שערי היתר כדי שלא יכשל חלילה באיסור אחד.

ונראה להוסיף עוד, כי כידוע מדברי הזוה"ק שאבא ואימא הם בחינת חכמה ובינה, ולזה בא הכתוב לרמז בציווי איש אמו ואביו תיראו, כי הדברים נסובים על פתויי היצר המפתה את האדם באופן שצריכים חכמה ובינה לדעת ולהכיר בו שמנסה להפיל אותו ברשתו, כי אינו מפתהו לעבור עבירה בריש גל, כי אם על דבר עבירה שהוא מצווה, ועל כן צריך חכמה כדי שישכיל לדעת האמת.

קדש עצמך במותר לך – לעומת התעברות היצר בדורינו

ובזה יתבאר ג"כ (קושיא ב) כוונת דברי המדרש 'שלח עורך מקודש מקידוש המעשים שיש בידך, ומציון יסעודך מציון המעשים שיש בידך, והכוונה שע"י שיקדש במותר לו, אז יעמוד לו זכותו של יעקב אבינו שמידתו אמת, שיוכל להתגבר על היצה"ר ותחבולותיו. וזהו כוונת דברי רש"י (ד"ה דבר) מפני שרוב גופי תורה תלויין בה, כי בכל עת ובכל זמן מתחדש היצה"ר וצובע מצווה לעבירה ועבירה למצווה, וצריך חסדי הבורא שיוכלו לעמוד נגדו כצור חלמיש.

ובפרט בדורינו אנו על אדמת אמעריקא שהיצה"ר מתחדש בכל יום ויום בעניי תאוות האכילה וכדו' באופן מבהיל, בבחינת מה שתיקן הרה"ק ר' אלימלך מליזענסק זי"ע בנוסח התפילה קודם התפילה: שבוער בקרבינו תמיד לא ינוח ולא י שקוט עד אשר מביאנו אל תאות העולם השפל הזה ואל הבליו ומבלבל

דברי הרשות יהיה בקדושה, וכמו שאמרו חז"ל (יבמות ב.) קדש עצמך במותר לך.

והדברים נסובים על מה שיחשוב האדם לפעמים 'מה עבירה יש בדבר לבוא לביהמ"ד לאכול' שטיקער פלייש' ולשתות יין, וכדומה, והלא ין בזה שום איסור, אמנם אכן זאת היתה מידתו של יעקב אבינו שהיא מידת אמת, לדעת מהו באמת רצונו של מקום ומה לא. וכדי לזכות לקדושתו צריך להתדבק בדרכיו של יעקב אבינו, שהחולך בדרכי אבות קוראים לו זכות אבות, ועל כן יקדש עצמו במותר לו להתבונן במידת האמת מהו רצונו יתברך ומה לא.

איש אמו ואביו תיראו

והנה מתאמרא בשם הרה"ק ר' משה מקאברין זי"ע שאמר ברוח קדשו על הפסוק: איש אמו ואביו תיראו, שבשפת האידיש מתפרש תיבת 'אמו' – 'מוטער' ו'אביו' – 'פאטער', והם מלשון 'מותר' ו'פטור', והכוונה היא שיש לירא מאוד מהדברים המותרים שאינם נחשבים כעבירה, והעושה אותם פטור מעונש, אמנם הדבר ידוע שהם עצת היצר הרע, ולכן יש להיזהר שלא ללכת שולל אחר פתויי היצר.

ובהקדם זאת נבוא אל ביאור המקרא (קושיא א), דבר אל כל עדת בני ישראל קדושים תהיו וגו' איש אמו וגו', ונרמז בפסוק תיבת יעקב, כדברי הזרע קודש (קושיא ב), כי הפסוק בא לעורר על ענין קדש עצמך במותר לך, כמו שביאר הרמב"ן, כי דבר זה היתה מידתו של יעקב אבינו לברר את האמת מהו עצת היצר רע ומהו עצת היצר טוב. ולכן סמך הכתוב ציווי איש אמו ואביו תיראו, שהם מרמזים על הדברים

שלא לעלות שחוק על פני, מאחר שהמחותן לקח אותי כעילוי, והיה נראה שאינו רוצה לבחון אותי אלא חומש. אמנם פתח הרה"ק מלובלין בפרשת קדושים ושאל ממני: 'וכי יודע אתה מהו דברי רש"י על המצווה של קדושים תהיו?', וכאשר התחלתי לענות 'הוו פרושים מן העריות ומן העבירה', אמר עמי גם יחד מילה במילה, והתחיל גופי לרעוד מרוב פחד ואימה, עד שהוצרכו להשכיבני במטה וכל כרים וכסתות שהביאו לא הועילו לי.

והוסיף הרה"ק ר' שלום ואמר: 'תדע שגם עכשיו בעת שאני מספר עובדא

זו הנני רועד מאימת הבורא'. ועובדא זו היא דוגמא אחת, המראה מה שהבינו הצדיקים פנימיות כוונת הכתוב, שמורה על ציווי קדש עצמך במותר לך כמו שנתבאר, ואיך שעבוד את השי"ת בפחד ואימה, מחשש שלא יכשלו חלילה בדבר איסור.

לקדשינו ולטהרינו בקדושתך העליונה

היוצא מדברינו אלה, ב' פירושים בכוונת הכתוב 'קדושים תהיו', האחד, כדברי רש"י הו' פרושים מן העריות ומן העבירה, והשני כדברי הרמב"ן קדש עצמך במותר לך, ועל כן יתעורר האדם להשיב אל לבבו לירא מן ה'מותר' וה'פטור', כי בזמנינו אלה מצוי מאוד שיחשוב האדם שהותרה הרצועה, ומשום כך רודפים אחר התאוות בבחינת התאוות תאוה.

ובן בעניי הטעכנאלאגיע שמצוי מאוד שהאדם יכניס עצמו לתוך נסיון באופן שלא יוכל אה"כ לעמוד בזה, ואף שחושב שהוא צריך ל'כלים' אלו לצורך פרנסתו, אמנם כשיהיו לנגד

את מחשבותינו תמיד. ועל דבר זה צריך סייעתא דשמיא מרובה שלא ניפול ברשתו.

ועיין בתולדות יעקב יוסף (פרשת בהר ד"ה עוד י"ל איו) שכתב לבאר דברי הכתוב (במדבר יא, ד) התאוות תאוה, שאחר שהיה להם כבר כל התאוות, התאוות להתאוות עוד, ובמצב כזה עומדים אנו עכשיו על אדמת אמעריקע, שבכל יום מחפשים במה יש עוד להתאוות. ועל זה ציווה הכתוב 'קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם', וימנע עצמו מכל הדברים ה'מותרים' האלה, כי קרוב מאוד להיכשל בדבר עבירה מחמתם.

ועל כן בשעה שקוראים פרשה זו מן הראוי שיקבל כל אחד על עצמו קבלה טובה בענין זה, איך לקדש עצמו בדברים המותרים, ועל ידי זה יזכה להשפעת קדושת יעקב אבינו שמידתו אמת, ויטהר ויתקדש עי"ז לפני הקב"ה.

הו' פרושים מן העריות ומן העבירה

והנה מובא על הרה"ק ר' שלום מקאמינקא זי"ע שסיפר להרה"ק בעל האמרי נועם מדז'יקוב זי"ע על מה שאירע עמו בעת שנתארס בשעט"מ: חמי היה עשיר גדול, וביקש עבור בתו בחור מתמיד ועילוי שיתמוך בו תמכין דאורייתא, ועל כן לקח אותי לחתן, ומדהיות שהיה רגיל להסתופף הרבה אצל הרה"ק מלובלין זי"ע ביקש מאבי שרוצה ליסע אל הרה"ק מלובלין כדי שיבחן אותי ויראה בגדלותי, וכך הווה, שבאנו לשם לשהות על שב"ק בצ"ל, ובלי שב"ק אחר עריכת השולחן נגשתי עם מחותני אל הרה"ק מלובלין.

אמנם למרבה הפלא הורה למשמש שיביא אליו חומש ויקרא, ואני העמדתי עצמי

אפשר לגשת לקבלת התורה כל עוד שהאדם משוקע בתאוות העולם הזה, ועל כן תפילתינו בפינו שניטהר ונתקדש בקדושה של מעלה, ולא נלך שולל אחר רוח הגשמיות הנושבות ברחובות בחזקה, עדי זכה להתרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

עיניו הציווי של 'קדושים תהיו', הרי בזה יקדש עצמו אף במותר לו, וינצל מעבירות החמורות. **והנה** סגולת ימים קדושים אלו קגרים שנוכה להיטהר ולהתקדש בקדושה של מעלה, ולהיטהר מקליפותינו ומטומאותינו, כי לא מצינו שנתפלל תפילה זו כי אם אחר מצוות ספירת העומר שהוא הכנה לקבלת התורה, כי אי

דברות קודש קודם ההדלקה ליל ל"ג בעומר שנת תשפ"ד

כדאי הוא ר' שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק

עשרה, יעמוד הזכות של השנים – אני ובני, וכמו שאמר הכתוב (דברים יט, טו): על פי שנים עדים יקום דבר, ואין 'דבר' אלא 'עולם' דכתיב (תהילים לג, ו): בדבר ה' שמים נעשו, ואם אין שנים מ"מ יש אחד ואני הוא דכתיב (משלי כה): וצדיק יסוד עולם.

בשעה זו יצא בת קול מן השמים ואמר: זכאה חולקך ר' שמעון, דקודשא בריך הוא גזר לעילא ואת מבטל לתתא, בוודאי עליך אמר הכתוב (תהילים קמה, יט): רצון יראיו יעשה. עכתו"ה.

חרי' רואים מזה זכותו הגדול של רשב"י שעמד לזכות להציל את כל העולם כולו, ואיתא **בתפארת שלמה** (ל"ג בעומר ד"ה ת"ר) שזכותו הגדול של רשב"י לא היה רק בדורו, אלא זכותו הוא כח נצחי העומד לכל דור ודור, שבזכותו הגדול ינצלו בני ישראל מכל פגע רעה עד סוף כל הדורות. ובפרט ביומא דהילולא דיליה מתעורר למעלה כוחו הגדול להשפיע השפעות גדולות, וכדאי הוא ר' שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק (שבת מה), ובזכותו אפשר להיוושע בכל מיילי דמיטב.

ובפרט בשנה זו שהמצב דחוק ונבצר מאיתנו לעלות וליראות את פני האדון התנא האלוקי ר' שמעון בר יוחאי באתרא דמו, ולשפוך שיח לפני אדון כל, כפי המורגל כבר משנים קדמוניות, כי עת צרה היא ליעקב, הרי במצב כזה נמצאו בני חו"ל באותו מצב של בני ארץ

איתא בזה"ק (וירא השמטות ח"א רנה). פעם אחד יצא ר' שמעון וראה חושך בעולם, אמר ר' שמעון לבנו ר' אליעזר: בא ונראה מה מבקש הקב"ה לעשות בעולם, הלכו ומצאו מלאך גדול שהיה נדמה כהר גדול ושלושים להבות אש יצאו מפיו. אמר לו ר' שמעון למלאך: מה אתה רוצה לעשות, אמר לו: רוצה אני להחריב את העולם מחמת שאין שלושים צדיקים בעולם הזה שבזכותם יעמוד העולם, שכך גזר הקב"ה על אברהם (בראשית יח, יח) 'היו יהיה' – בגימטריא שלושים. אמר לו ר' שמעון: במטו מינה, לך אצל הקב"ה ואמור לו שבר יוחאי נמצא בעולם, הלך המלאך לפני הקב"ה ואמר לו: בורא כל עולמים, גלוי וידוע לפניך מה שאמר לי בר יוחאי. אמר לו הקב"ה למלאך: לך והחרב את העולם ואל תשגיח עליו.

כאשר ראה ר' שמעון את המלאך שבא להחריב את העולם, אמר לו: אם אינך הולך אגזור עליך שלא תיכנס לשמים, וישליכו אותך למקום עז"א ועזא"ל, אלא תלך לפני הקב"ה ואמור לו: אם אין ל' צדיקים בעולם שיעמוד זכותם, מ"מ יעמוד זכות עשרים צדיקים, וכמו שאמר הכתוב (שם, לא): לא אשחית בעבור העשרים, ואם אין גם עשרים, מ"מ יעמוד זכותם של עשרה צדיקים וכמו שאמר הכתוב (שם, לב): לא אשחית בעבור העשרה, ואם אין

ישראל, אשר כולם כאחד מתאספים בחבורות ומשיאין משואות לכבודו של התנא האלוקן, וכל אחד מתפלל להקב"ה מתוך פנימיות ליבו שבזכותו הגדול של רשב"י נוכל לפעול עבור כלל ישראל ישועות ורפואות וחיי נחת וזיווגים הגונים, ויכול רשב"י לפטור את כל העולם כולו מן הדין.

על כן בשעה שנדליק את המדורה לכבודו של התנא, יתפלל כל אחד עבורו ועבור בניו וכל בני המשפחה וכל הידידים, שבזכותו הגדול של רשב"י יושעו כולם בכל מיני ישועות ורפואות, כל אחד במה שצריך. ונזכה במהרה להיוושע מתחת שיעבוד מלכיות ורדיפת האומות ונצא במהרה מתוך חשכת הגלות, עדי נזכה לביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

עריכת השלחן ליל ל"ג בעומר שנת תשפ"ד

בתוכן

אצל עשו הרשע אין שייך הדין דבר שאינו מתכוון מותר / כה דברי כאש / שייכות יום הפורים ליום ל"ג בעומר / יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין / פועל ישועות בקרב הארץ / כדאי הוא ר' שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק בפניו ושללא בפניו / מזווג זיווגים / זכות כל הצדיקים יגן עלינו

ג) בפיוט אומר בשבחין לליל שב"ק: חדו סגי יית, ועל חדא תרת, נהורא לה ימטי, וברכאן דנפישין. ונראה לומר כוונה בזה.

ד) איתא בשו"ע (או"ח סימן תכח סעיף א) שיום ל"ג בעומר חל ביום שחל בו פורים, וסימנך 'פל"ג', עיי"ש. ויש להבין מה קשר יש ביום הפורים ליום ל"ג בעומר.

ה) איתא בבני יששכר (מאמרי חודש אייר מאמר ג אות ג-ד) רמז על ההדלקות שמדליקין ביום ל"ג בעומר, ע"פ דברי הכתוב (בראשית א, ג) 'יהי אור' עיי"ש, ואפשר לומר עוד כוונה בזה.

אצל עשו הרשע אין שייך הדין דבר שאינו מתכוון מותר

ולבאר כל זה נראה בהקדם שיטת ר' שמעון (שבת כט:) דבר שאין מתכוון מותר, והיינו ששיטת רשב"י הוא שבכל מעשה אין הולכים בו אחר המעשה אלא אחר המחשבה. וא"כ לפי שיטתו יקשה על מה שזכר בני ישראל בברכות שבירך יצחק אבינו ליעקב אבינו, כי מאחר שהיה במחשבתו לברך את עשו, א"כ מן הדין צריך

כבר הזכרנו בסעודה שלישית דברי הרה"ק **מסאטמאר זי"ע** שאמר קודם שעלה לציון הקדוש של האר"י הקדוש זי"ע בענין השתתחות על קברי צדיקים, שאין אנשים כערכינו יכולים להתקשר עם הצדיק הנמצא כבר בעולם העליון ע"י השתתחות על ציונו בלבד, כי אם ע"י שלומד דברותיו ועוסק בתורותיו ומתדבק בדרכיו, ובפרט אצל רשב"י שכבר אמרו חז"ל (פסחים נא:): כדאי הוא ר' שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק, בפניו ושללא בפניו, והיינו שאפילו לאחר פטירתו, אפשר ע"י הזכרת דבריו לפעול עבורנו כל טוב וטב, כמו ההשתתחות על הציון ממש.

א) והנה זמרנו מקודם בפיוט ואמרתם כה לחי, תורתו מגן לנו ומאירת עינינו וכו', ויש להבין הכוונה שאומרים 'מאירת עינינו', כי לא מצינו במקום אחר התבטאות כזו. וכן יש להבין מה שאומרים על רשב"י 'כה לחי', ומה חיזוק הוא צריך.

ב) איתא בגמ' (סוכה מה:) אמר ר' שמעון בר יוחאי יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין, ויש להבין מדוע ואין יכול לפטור את העולם מן הדין.

מצאנו ז"ע 'אביי איז א שטיק פייער און רבא איז א שטיק פייער'. ועל כן בהגיע יום הקדוש של ל"ג בעומר שמזכירין מימרא זו של רשב"י דבר שאין מתכוון מותה, הרי נתעורר הקושיא א"כ איך זכו בני ישראל בברכות שבירך יצחק ליעקב, אלא שהתירוץ על זה הוא, דאביי ורבא דאמרי תרווייהו מודה ר' שמעון בפסיק רישא ולא ימות, ובזכות מימרא זו זכו בני ישראל בברכות, ועל כן מדליקין הדלקות כדי לרמוז על אביי ורבא שנדמו לאש כנ"ל, ומספר שמותם עולה כמנין 'יהי אור' (קושיא ה), שהם אמרו שאצל עשו הרשע שנפסק ראשו אין הולכים בו אחר המחשבה אלא אחר המעשה.

וע"פ זה יש לרמוז (קושיא ג) בכוונת הזמר אזמר בשבחין, 'חדו סגי ייתי', היינו ששמחים אנו שמחה גדולה, 'על חדא תרתי', היינו על אביי ורבא דאמרי תרווייהו דבר אחד כנ"ל, 'ונהורא לה ימטי', היינו דמשום הכי מדליקין הדלקות להזכיר את זכותם, 'וברכאן דנפישין', היינו שע"פ מאמרם אנו זוכים בדין לברכות שבירך יצחק ליעקב, מאחר שאצל עשו הרשע אין הולכים אחר המחשבה אלא אחר המעשה, כנ"ל.

שייכות יום הפורים ליום ל"ג בעומר

על דרך זה יתבאר (קושיא ד) שייכות יום הפורים ליום ל"ג בעומר, דהנה המן הרשע היה מיוצאי חלציו של עשו הרשע, ועל כן היה תובע את הברכות מבני ישראל, בטוענו מן הדין שדבר שאין מתכוון הולכים בו אחר המחשבה. אמנם לכך אמרו לו שאצל עשו ויוצאי חלציו אין הולכים אלא אחר המעשה ולא אחר המחשבה, ובוה ניצחו בני ישראל את המן הרשע, וזכו לחגוג את יום הפורים בשמחה ובצהלה, שניצלו מיד המן הרשע שרצה לגנוב ברכותיו של יעקב.

עשו לזכות בברכות ולא יעקב אבינו, כי הלא העיקר הוא הכוונה ולא המעשה.

אמנם הענין הוא ע"פ הא דאיתא בגמ' (שבת עה.) אביי ורבא דאמרי תרווייהו מודה ר' שמעון בפסיק רישא ולא ימות, והיינו דהיכא דהוה פסיק רישא אף ר' שמעון מודה שהולכים בו אחר המעשה ולא אחר המחשבה.

ונראה לומר הכוונה בדרך דרוש, דהנה יהודה אמר ליוסף (בראשית מה ט): 'יש לנו אב זקן וילד זקונים קטן ואחיו מות, ופירש"י (ד"ה ואחיו) מפני היראה היה מוציא דבר שקר מפיו. אמנם בחתם סופר (פרשת ויגש ד"ה יש) ביאר שיהודה נתכוון לענין אחר, ובאומרו יש לנו אב זקן, נתכוון על יצחק אבינו, וילד זקונים קטן, היינו יעקב אבינו, ואחיו מות, היינו עשו הרשע, שרשעים בחייהן קרואים מותים עיי"ש.

והנה סופו של עשו הרשע היה שחוששים בן דן פסק את ראשו בידו בשעה שבאו לקבור את יעקב אבינו במערת המכפילה, ועיכב את הקבורה, כדאיתא בגמ' (סוטה יג.). וע"פ זה יש לומר בדרך דרוש מה שאמרו אביי ורבא מודה ר' שמעון בפסיק רישא, היינו עשו הרשע שנפסק ראשו, ולא ימות, היינו שמיתתו לא היתה אז, כי כבר בחייו היה חשוב כמות, כי רשעים בחייהן קרואים מותים, ואצל עשו הרשע מודה ר' שמעון שאין הולכים בו אחר המחשבה אלא אחר המעשה, ולכך אין שייך אצלו הדין של דבר שאינו מתכוון, ושפיר זכו בני ישראל בברכות שבירך יצחק ליעקב.

כה דברי כאש

והנה מנין 'אביי ורבא' עולה כמנין 'יהי אור', וידוע ג"כ מאמר הרה"ק בעל הדברי חיים

כי יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין, וכמו שזכרנו לעיל דברי הזוה"ק, וכמו שהוסיף **בתפארת שלמה** שזכותו של רשב"י מגין אף לאחר פטירתו, וכיון שכן שפיר יחולו הברכות על בני ישראל, אף בתוך חשכת הגלות.

פועל ישועות בקרב הארץ

ידוע מה שסיפר הרה"ק ר' אשר זעליג מרגליות זי"ע עובדא שהיה הוא עד לה בשנת תרפ"ג, שבתוך כל המוני העולים לציון הקדוש של רשב"י היתה אשה אחת שהגיעה לעשות תגלחת לבנה, אחר שהמתנה הרבה שנים להיפקד בזרע של קיימא, והבטיחה שכאשר תיוושע תבוא באתרא קדישא מירון לערוך שם ה'חאלאקע'. אמנם לפתע בהיותה שם חלה הילד במחלת הטיפוס שהשתוללה באותה תקופה, ותוך זמן קצר החזיר נשמתו ליוצרו למגינת כל לב.

אמנם האשה הזאת פתחה פיה בתפילה ואמרה שהרי לא לזה היתה כוונתה כשהתפללה להיפקד בזרע של קיימא, והכניסה את הילד לתוך המערה כמי שאומרת לרשב"י הא לך את אשר לך. ולתדהמת הציבור שהיו נוכחים שם, שמעו לפתע קול הנער יוצא מפתח המערה ומבקש מים לשתות, וראו כולם כאחד בנס נגלה של תחיית המתים בזכותו ובכוחו של רשב"י. ואף הוסיפו צדיקים באמרם שמגין תיבות 'שמעון בן יוחאי' עולה כמגין 'מחיה מתים' (553). והנה דבר זה היה בזמנינו - אחר פטירתו של רשב"י. ורואים מזה גודל כוחו של רשב"י שאפשר אפילו להחיות מתים.

עוד עובדא אחת מני רבות בכוחו הגדול של רשב"י סיפר הרה"ח ר' נתנאל אייזנבאך ז"ל

וישועה זו מרומז בתיבת 'פורים', שהוא ר"ת 'פסיק רישא ולא ימות', כי בני ישראל ניצלו ביום הפורים בזכות מימרא זו שאמרו אב"י ורבא שמודה ר' שמעון בפסיק רישא ולא ימות כאמור. ולכן חל יום ל"ג בעומר ביום שחל בו פורים, כי שני הימים לדבר אחד נתכוונו, כי בשני הימים שמחים על ענין זה שבני ישראל זכו בברכות שבירך יצחק ליעקב, בכח דברי אב"י ורבא.

יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין

ובזה יתבאר ג"כ מה שאומרים (קושיא א) 'תורתו מגן לנו', והכוונה על שיטתו של רשב"י שבכל התורה כולה הולכים אחר המחשבה, משא"כ אצל עשו הרשע שהולכים אחר המעשה, ובכך הגין בעדינו שהברכות יחולו על בני ישראל ולא על עשו ויוצאי חלציו. ודבר זה היא 'מאירת עינינו', כי על דבר זה מאירים בהדלקות, לרמוז על ענין זה כאמור. ובה נחא ג"כ (קושיא א) שבכוחו של רשב"י נתחזקו בני ישראל שיוכלו עמוד בזכות הברכות, וזהו הלשון כה לחי, שרשב"י חיזק את בני ישראל בשיטתו הנ"ל.

והנה יצחק אבינו בירך לעשו הרשע (בראשית כו, ז): ופרקת עולו מעל צוארך וגו', ופירש"י (ד"ה והיה) כשיעברו ישראל על התורה, ויהיה לך פתחון פה להצטער על הברכות שנטל, ופרקת עולו וגו', והיינו שבני ישראל אין זוכים בברכות אלא כאשר הולכים בדרך התורה, אמנם כאשר אין מקיימים את התורה אזי ופרקת עולו וגו'. והנה כאשר מפני חטאינו גלינו מארצינו, לכאורה לא נזכה לברכות אלו, מאחר שאין מעשינו כראוי, על כן (קושיא ב) אמר רשב"י שמ"מ יזכו בני ישראל בברכות,

ואם יעשו עכשיו כהוראת הרופאים ויחתכו את רגלי הרי אף אחד לא ירצה להתחתן עמי, ולא אוכל לבנות דור ישרים ומבורך, ונמצא זכר כל משפחתי נמחה מכלל ישראל, וכו'.

ובאשר סיימו החברים לרקוד בחצר נכנסו אל הציון לראות מה נעשה עם הבחור, אמנם לתדהמת כולם ולמרבה פליאתם לא מצאו את הבחור על מיטתו, עד שיצאו לחוץ ומצאוהו רוקד על רגליו, ואמר להם הבחור שבאמצע תפילתו הגיע אליו זקן אחד ואמר לו 'מה לך שוכב? צא לחוץ לרקוד!', וכאשר ניסה להוריד רגליו מהמיטה וראה שיכול לעמוד על רגליו, יצא לחוץ לרקוד לכבודו של רשב"י.

כדאי הוא ר' שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק בפניו ושלא בפניו

עובדות אלו הם מני אלף המוכיח שזכותו הגדול של רשב"י עדיין עומד לנו אף בזמנים הללו בתוך חשכת הגלות, ואף בזמנינו אנו בשנת תשפ"ד אפשר לזכות לניסים גדולים בזכותו של רשב"י. ולא זו בלבד, כי הנה ידוע לכל שבשנים האחרונות נתרבו מניעות המונעים מלהגיע אל עבר אתרא קדישא מירון ביומא דהילולא דיליה, והרהרתי בדעתי לומר שהוא בבחינת מה שאמרו חז"ל (סוכה נב.) כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו, והיינו שדייקא מחמת גודל כוחו של רשב"י המתעורר בזמנים אלו ובפרט בעקבתא דמשיחא, הוא הנותן שיתרבו כוחות השטן למנוע מבני ישראל מלפקוד את ציונו הקדוש, כדי שלא יוכלו לפעול שם דבר ישועה ורחמים.

וידועים המה דברי האר"י הקדוש (כוונות דרושי הפסח דרוש יב) בגודל השמחה שיש

עובדא שהיה הוא עד לה מקרוב בשנת תש"ט שהיה סכנה גדולה בארץ ישראל, ובימים ההם לא יכלו היהודים לנסוע מהר הצופים לשכונת מגוריהם בירושלים, פעם אחת היה בחור אחד שהיה מפליטי מלחמת העולם, ונשאר הוא שריד ופליט מכל בני משפחתו, שלא נשאר מהם גם אחד, ונפצע קשות ברגלו ע"י יריית הישמעאלים ימ"ש, ואף לא יכלו להעבירו לבית החולים מאחר שהיה בצד של הר הצופים, ורק אחר כעבור שבועיים הביאו אותו לבית החולים 'שערי צדק', שם קבעו הרופאים שנתהווה זיהום גדול ברגלו, ואין עצה אחרת מלהציל את חייו כי אם בחתיכת הרגל רח"ל.

אמנם הבחור סירב מלעשות הניתוח

(אפאראציע) וכיון שהיה זה קרוב ליום ל"ג בעומר ביקש מחביריו שיסיעוהו אל עבר אתרא קדישא מירון. ואף כאשר חביריו דברו אל ליבו שימנע מעשות כזאת, כי שהיית הניתוח כרוך בסכנה גדולה לחייו, אמנם הוא הפציר בהם שאינו רוצה כלל לעשות הניתוח אלא רוצה הוא ליסע אל אתרא קדישא מירון לשפוך שיח פני בוחן ליבות.

והנה הנסיעה לא עלה להם בקל כלל, כי הדרכים לא היו סלולים כל כך בכלל, ובפרט שלא היו יכולים ליסע ב'קאר' רגיל, כי הבחור היה צריך לשכב כל הדרך, והוצרכו לשכור 'טראק' מיוחד כדי שיוכל לשכב על מיטתו במשך כל שעות הנסיעה, ואכן אחר כמה שעות הגיעו אל הציון הקדוש. מיד ביקש שיניחוהו בתוך מערת הרשב"י, ויצאו כולם לרקוד בחצר ונשאר רק הוא לבדו בתוך הציון נשכב על מיטתו, והתחיל להתפלל מעומק לבבו ובבכיות עצומות: הרי רק אני נשארת שריד ופליט מכל בני משפחתי, ומלבדי אין גם אחד,

מילה פרח מזכרוננו הבטחה זו ולא קראו בשם שמעון אלא בשם 'זעליג'.

ומאחר שראה שישועתו שוהה מלבוא, תלחו בענין זה, והלך למורה דרכו לשאול מה לעשות, והורה לו שבשבת הבאה יקנה עלייה לבנו ואז יקראו אותו 'יעמוד שמעון זעליג בן וכו', וכן במי שברך יאמר בן ודיו. וכך עשה הלה כהוראת רבו. והנה אחד המתפללין כאשר שמע שהגבאי מכריז 'יעמוד שמעון זעליג' פנה אליו ואמר לו שהרי שמו הוא זעליג ולא שמעון זעליג, אמנם הגבאי לא ידע כלום כי כך אמר לו האב להקריא את בנו.

ובשמעו כי בן מיהר האיש הלזה במוצאי שבת להתקשר לשדכן ואמר לו, שכבר כמה שנים שנתן עיניו על בחור זה, וחפץ היה לקחתו לבתו, אמנם מאחר שנקרא אף הוא זעליג, על כן היה נמנע עד עכשיו מזה, אמנם בשבת זה שמע שישמו הוא שמעון זעליג ולא זעליג לבדו, א"כ בוודאי רוצה לגמור השידוך בבי טוב. וכך הווה שמיד התקשר השדכן לצד השני ועוד בשבוע זה נגמר השידוך בשעה טובה ומוצלחת.

זכות כל הצדיקים יגן עלינו

הנה היום הוא ג"כ היוםא דהילולא של הרמ"א זי"ע, ובני ישראל יוצאים ביד רמ"א ועל כל צעד ושעל הרי אנו פוסקים כפסקי ומנהגי הרמ"א.

מסופר שבזמנו היה איש אחד שהיה נקרא בפי כל 'יאנקל טרעגער' 'יאנקל שייכור' 'יאנקל שבת', כי דרכו היה לשואב מים בכל ימות השבוע, ובהגיע יום ערב שב"ק אחר שגמר מלאכתו היה נכנס לבית היין ומשתכר, ואחר כך היה מכין עצמו ליום השב"ק.

לשמוח ביום ל"ג בעומר, ועובדא הווה באחד שהיה רגיל לומר תפילת 'נחם' בכל יום, ואמרו אף ביום ל"ג בעומר, ואמר לו האריז"ל שרשב"י יש לו קפידא גדולה עליו, על שמתעצב ביוםא דהילולא דיליה, ונענש קשות עיי"ש.

הוא היה אומר שרשב"י עומד אצל קברו ומקבל שם את כל התפילות שמתפללין שם ומעלה אותם לשמים לפני אדון כל. ונראה פשוט שבפרט כאשר נבצר מלהגיע אל ציונו הרי הוא מקבל את כל התפילות שמתפללין בני ישראל בכל מקום שהם, ומעלה אותם בשמי מעל, ופועל ישועות בקרב הארץ.

ובפרט כשעוסקים בדבריו שנזכרו בש"ס, או כשלומדים זוה"ק, הרי ידוע מה שנהגו צדיקים לעשות כאשר נבצר מאתם מלהגיע אל ציון הצדיק, שהיו לומדים בספרו וכתבו קוויטל והכניסוהו לתוך הספה, ובפרט ביוםא דהילולא דרשב"י יכול כל אחד ללמוד בספר זוה"ק, ובימינו כבר נתרבו מפרשי זוה"ק השווה לכל נפש, ויכניס הקוויטל לתוך הספה ויתפלל אז על כל צרכיו, ובה יחשב כאילו היה פוקד את הציון ממש.

מזווג זיווגים

עוד עובדא ראיתי בענין זיווגים הגונים בזכותו של רשב"י, שהיה איש אחד שהיה לו בן שהגיע לפרק האיש מקדש, והיה ממתין ומצפה לזיווגו נמנע מלבוא, עד שיום אחד נזכר האב שקודם שזכה לחבוק בן זה היה ממתין כמה שנים להיפקד בוש"ק, ועלה אז לציון הרשב"י והבטיח שכאשר יזכה ליפקד בבן זכר יקרא את שמו שמעון, ואכן ניושע בבן זה, אמנם בברית

של עניים שלא נתנו לה להיכנס לשם, מאחר שבחייה היה לה כל טוב, ולא היה לה עסק כל כך עם העניים, ע"כ נבצר מאתה ליכנס לשם.

אמנם היא ביקשה שרוצה לירד עוד פעם לעולם הזה ותהיה במצב של עניות, ובכך תזכה לתיקון גמור ותוכל להיכנס להיכל זה. וכאשר אני עשיתי חסד עם אשה זו, הרי בזה זכיתי אף אני לתיקון וע"כ החזרתי נשמות ליוצרי. ואף על הרמ"א היה קטרוג על שאינו מזכה את העניים במצוות צדקה, כי אינו מבקש אלא מן העשירים, והקטרוג נתבטל בשעה שעשיתי חסד עם אשה זו, ואכן מכאן והלאה היה הרמ"א מקפיד לזכות אף את העניים במצוות צדקה. זכותו יגן עלינו.

ובמו כן היה היום (י"ז אייר) יומא דהילולא של הרה"ק בעל דגל מחנה אפרים זי"ע ושל גאון הגאונים בעל הנודע ביהודה זי"ע, וידוע שיטת הנודע ביהודה שאין לומר לשם יחוד קודם עשיית מצוה, ואף הרה"ק מצאנו זי"ע היה נמנע מלאומרו. ופעם אחת עשה אחי ברית לבנו ביום י"ז אייר, ואחר הברית בירך א"י זללה"ה 'דער רך הנולד זאל אויסוואקסן א גדול בתורה מיט א לשם יחוד'. זכות כל הצדיקים יגן עלינו.

יעזור השי"ת שתורתו יהיה מגן לנו ומאירת עינינו והוא ימליץ טוב בעדינו, וכל שרפי מעלה יעלו עד כסא הכבוד ויתפללו בעדינו, כי כלל ישראל צריכים כל כך הרבה ישועות ורפואות וחיי נחת וזיווגים הגונים, וכל התפילות יתקבלו לרחמים ולרצון, און מען זאל האבן גע'פועל'ט אלעס גוט'ס, ונוכה במהרה שתתגלה כבר אורו של משיח בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

והנה שבוע אחת אחר שגמר את עבודתו והיה בדרכו אל בית היין לקנות שם משקה, שמע קול אשה ענייה מבכה את רועה מצבה הדחוקה ואומרת: אני אין לי אפילו מעות להדלקת נרות שבת, ויאנקל נכנס לשתות יין? ובשמעו את דבריה נכנס בלבו הרחורח תשובה, ולבו היה נקפו אם יתן לה ממעותיו שעמל עליהם ביגיעה רבה במשך ימי השבוע או לא, והתגבר עליו ונתן לה מעות, ואח"כ נכנס לבית היין, אלא שכאשר נתיישב שם פרחה נשמתו והחזיר נשמתו ליוצרו.

ומאחר שהיה זה בערב שבת ע"כ לקחוהו אנשי החברא קדישא והכניסוהו לחדר סמוך, כדי שיקברו אותו במוצאי שבת. אמנם איש אחד לא ידע על דבר פטירתו. והנה בליל שבת בעת שישב הרמ"א בחדרו הנה הוא רואה את יאנקל נכנס לחדרו בהקין ואמר לו שהוא מגיע עכשיו מעולם העליון וידע שהיה עליו קטרוג גדול ובזכותו נתבטלה, אמנם מאחר שהרמ"א לא ידע את פטירתו נענה אליו ואמר לו 'יאנקל וכי מדבר אתה מתוך שכרות?'. אמנם יאנקל בשלו אומר שהוא מגיע מעולם העליון ואומר אליו מה שראה שם.

ומאחר שדבר זה היה מוזר בעיני הרמ"א יצא אל אנשי החברא קדישא ושאלם אם אמת נכון הדבר שיאנקל טרעגער נפטר לבית עולמו, וכאשר אמרו לו שמת בערב שבת והוא מונח שם בחדר, חזר הרמ"א אל חדרו ושאלו פשר כוונת דבריו, ואמר לו שכיון שעשה צדקה עם אשה זו ביטל ממנו הקטרוג, כי נשמת אשה זו היתה גלגול מנשמת אסתר המלכה, כי לאחר שמתה אסתר והגיעה לעולם העליון היתה נשמתה עולה מזהיכל להיכל עד שהגיע להיכל

ויהיו ימי יצחק

דברי הספד על ב"ק מרן רבינו זצוקללה"ה

דברי הספד מהנה"צ אב"ד אבני צדק שליט"א במסע הלוי' בבית מדרשינו הגדול

בתוכן

עלה בסערה השמימה / ההדרכה הבהיר / אב לישראל / תורה ביסורים / ויאמר
לאמר... זה קלי / אדם כשר

עלה בסערה השמימה

עס שטייט אין פסוק ויעל אליהו בסערה השמים, אליהו הנביא איז ארויפגעגאנגען אין הימל, אלישע האט געזעהן ווי אליהו גייט ארויף אין הימל, שטייט והוא רואה, ער האט געזעהן, והוא מצעק און ער האט געשריגן, אבי אבי רכב ישראל ופרשיו, טאטע, טאטע, רכב ישראל ופרשיו, און דאס איז געוועזן א מחזה וואס איך האב היינט געזעהן, הקשה היום לישראל, א שווערע טאג געוועזן, איך בין געווען אין שפיטאל, פון צופרי, בין איך אנגעקומען צופרי און געפרעגט צו ער וויל דאווענען, נאך וואס איז געוועזן לעצטע דריי טאג איז ער געוועזן, אויף די רעספערעטער און ער איז געווען פארמאכט די אויגן, און איז געווען פארשלאפן, מען האט נישט געקענט מען האט איינגעשלעפט, אבער היינט צופרי, ווען איך בין אנגעקומען האב איך אים געפרעגט, איך בין צוגעגאנגען אויף ספק

פרעגן, טאטע וואס טוסטו וויאזוי פילסטו, האט ער גענטפערט ברוך השם, האב איך אים געפרעגט ווילסט דאווענען, האט ער גענטפערט יא, און איך האב אנגעהויבן צו דאווענען מיט אים איך האב אים געזאגט איך וועל דאווענען, עס שטייט און שולחן ערוך אין הלכות קריאת שמע אין הלכות תפילה, אז מען זאגט הויעך און מען זאגט יעדעס ווארט, און מען טראכט מיט הייסט ווי געדאוונט ביי א חולה וואס ליגט אין בעט, ער האט אבער מיטגעזאגט, אנגעהויבן צו דאווענען דאס גאנצע דאווענען, די אויגן איז אים געווען אפן אין מיטגעזאגט געהעריג, דאס גאנצע דאווענען ממש, און געזאגט די שמונה עשרה אויף די זידיטשובער נוסח ווי ער פלעגט אלס זאגן, עס איז אים געווען אפן די אויגן, און נאכדעם געזאגט תחנון, און נאכדעם געזאגט אשרי ובא לציון דאס גאנצע דאווענען, א חידוש, די מאשינס האבן געוויזן אלע נומבערס אזוי גוט, עס

דאס איז נאר א דוגמא, וואס איז געוועזן אריינגעברענגט מסירת נפש אין יעדן ענין.

אזוי אויך ווען אונז זעמיר געווארן צוועלעף דרייצן האט ער אונז געשיקט קליינע בחורים גייטס נאך געלט אין די בתי מדרשים, אריינגעגעבן וואס דאס מיינט זיך אוועק געבן פאר א צווייטן, אונז האמיר נישט געוויסט וואס ער וויל גיי זיך בתי מדרשים גיי קלעטער דרייצן יעריגע בחור"לעך, וואס מען זעהט דאס נישט היינט, האט ער אונז געשיקט אין די געגנט אין יענע געגנט, גייטס פאר אידן נאך געלט, דאס איז זאכן וואס מען קען נישט מסביר זיין וואס ליגט אין טיפן הארץ פון אזוי פיל יארן וואס ער האט אונז מחנך געוועזן און מדרוך געוועזן צו תורה און יראת שמים, און מיטגעהאלטן כסדר די אלע זמנים וואס מען האט שוין פריער געהערט.

אב לישראל

די אלע בעלי תשובות, דאס איז דאך נאר איין דוגמא, וואס איז ביי אונז אין שטוב געקומען, צוואנציג שוואכע פארשווינען, שוואכע בחורים, איז געקומען געמאכט א ישיבה פאר בעלי תשובות, געשלאפן ביי אונז אין בעיסמעמט, און ער האט זיי מדרוך געוועזן גערדעט מיט זיי ביי די סעודה, זיך אראפגעלאזט, אזוי ווי א טאטע צו א קינד, און ארויפגעברענגט אויף תורה מיט יראת שמים, כסדר כסדר, אבי, א טאטע, פאר מיר פערזענליך, א טאטע פאר די קינדער, אבער אבי א צווייטער אבי איז דער רב רב ישראל ופרשיו, וואס רש"י זאגט אבי רבי רבי, דטב בצלותיה וואס ער איז געווען גוט פאר אידישע קינדער אין אלע ענינים.

האט נישט אויסגעקוקט אז דא גייט עפעס פאסירן, און ממש א קורצע צייט נאכדעם, האט מען געזעהן ווי דער פלאם שלהבת שעולה מאליה, והוא רואה, ווי מען זעהט ווי אליהו הנביא גייט ארויף אין הימל, האב איך געשריגן תיכף די פסוקי ייחוד.

ההדרכה הבהיר

אבי אבי רב ישראל ופרשיו, פרעגן דאך אלע מפרשים, וואס איז די דאפלט לשון, אבי אבי, פשטות דארף ווען שטיין נאר איינמאל אבי, נאר וואס דען קען זיין, עס שטייט דאך די וואך ביי די שירה אז ישיר משה ויאמרו לאמה, ס"איז דאך אויך א דאפלט לשון, זאגט דער ייטב לב, עס איז דא צוויי אופנים פון שירה, עס איז דא א שירה בפה עס איז דא א שירה בלב, ביי די שירה איז געוועזן עלה בלבו שישיר זאגט רש"י, נאכדעם איז געוועזן ויאמרו לאמה, אן אמירה בפה, די זעלבע זאך ווען א קינד זעהט ווי א טאטע גייט ארויף והוא מצעק אבי, טאטע, אין הארץ, אבי בפה טאטע מיטן מויל, אבי בלב דער טאטע אין הארץ דאס קען מען נישט מסביר זיין, וויפיל יסודות און וויפיל הדרכה מיום הולדת, מיום שנולדתי, אריינגעגעבן תורה מיט יראת שמים מיט מוסר, אריינגעגעבן הדרכה יסודות אויף טאג טעגליך, צו עס איז געוועזן יעדן טאג, צו עס איז געוועזן יעדן שבת בשבת, ווען יעדער האט שוין גענדיגט דאס דאווענען מען איז אהיימגעגאנגען מאכן די סעודה פרייטאג צונאכטס זעקס אזייגער איז שוין געווען פערטיג ווינטער דאס דאווענען, האט ער מיט אונז געלערנט חומש רש"י ביז גיינע גאנץ חומש רש"י דורכגעלערנט,

תורה ביסורים

געקערעכצט ער האט זיך געדרייט אהער און געדרייט אהין ווי א בעל יסורים דרייט זיך, האט ער קיינמאל נישט אפגעזאגט אז איך האב נישט קיין כח צו לערנען נאר ווען איך בין אריינגעקומען, אפילו נאך היינט ווי איך האב פריער געזאגט, און אזוי איז געוועזן, איך בין אריינגעקומען ווילסט הערן א שיעור אויפן טעלעפאן, ער האט נישט קיין כח, אבער אלץ געוועזן דער ענטפער יא, עס איז נישט געווען אזא זאך ניין.

ויאמרו לאמר... זה קלי

די וואך שטייט דאך מען זאגט שירה, זה קלי ואנוהו, אלקי אבי וארוממנהו, זאגט רש"י ואנוהו איינע פון די פשטים, ואבנא לי מקדשא, בויען א בית המקדש, דאס קען מען זאגן אויפן טאטן ז'ל הריני כפרת משכבו, ער האט געבויעט א מקדש מעט און ער האט אריינגעברענגט אין אידישע קינדער זאלן זאגן זה קלי, ראתה שפחה וואס שפחות, עבדים, זאלן זאגן זה קלי, אריינגעברענגט אמונה אין אידישע קינדער, אזוי ווי מען האט שוין פריער געהערט ער איז געקומען קיין ארץ הנגב, וימתקו המים, ער האט אריינגעברענגט א זיסקייט אין תורה, מסביר געווען מיט אזא קלארע הסברה מיט זיין לשון לימודים, א פה מפיק מרגלית מיט זיינע דרשות, מיט זיינע שיעורים טאג טעגליך, בערב ובבוקה, צו עס איז פריוואטע שיעורים דורכ"ן טאג, און זיינע בירורי הלכה, פארבינדן משה ומתן מיט רבנים הגאונים, וואס מען האט שוין פריער געהערט מיט וועם ער האט געהאט אלץ משה ומתן בפלפילו של תורה און גאונות און חריפות און בקיאות.

נאך קען זיין, אבי אבי א טאטע, ובמיטב שנותיו אין די געזונטע יארן מיט חיות אזוי פיל זאפט און אזוי פיל חיות, און אלע ענינים, און אבי א צווייטע צייט אין די לעצטע אכצן יאר מיט אזוי פיל יסורים, יעדן טאג דער תפילין לייגן, וואס דער לינקע האנט איז געוועזן מיט יסורים נוראים, און מען האט דן געוועזן דעמאלטס נאכן סטראק האב איך אנגעפרעגט דעם זיידן מעלבארן"ע רב ז'ל, צו מען קען לייגן עפעס תפילין אויף אן אנדערן אופן ווייל ער האט אזוי פיל יסורים אויף זיין לינקע האנט, עס איז דאך אודאי נישט שייך געוועזן, זוכן התירים, ער האט געזאגט עס איז נישט שייך, און דאס איז געווען מידי יום ביומו, אכצן יאר טאג טעגליך אנטון די תפילין אויף די של יד איז געוועזן מיט יסורים, קען מען זיך פארשטעלן וואס דאס מיינט אויסגעלייטערט ריין, א ריין נפש ריין אינעם גוף, און אויסגעלייטערט מיט יסורים נוראים, תורה ואר"י ועוה"ב איז דאך נקנית עם יסורים, און מיט דעם אלעם האט מען געזען, אז ער האט געלערנט תורה בהתמדה, איך אליינס האב אויפן טעלעפאן געהאט די זכ"י יארן לאנג אין די יארן דורכגעלערענט מיט אים ששה סדרי משנה, מיט מסכתות הש"ס אויפן טעלעפאן, און יעדן צופרי פארן דאווענען א שעה פארן דאווענען, חוץ וואס ער האט געהאט שיעורים טאג טעגליך און כמה פעמים וואס איז אים געווען שווער איך האב אים אלץ געפרעגט צו ער וויל לערנען, ער האט קיינמאל נישט אפגעזאגט, יעדעס מאל נאך א גמרא, ווי שווער עס איז אים געווען, אין די זעלבע צייט וואס ער האט

אדם כשר

ער האט אריינגעברענגט אין אידישע קינדער זאלן מוריד דמעות זיין מיט די דרשות מיט הרהורי תשובה, ווי די ספרים הקדושים טייטשן כל המוריד דמעות על אדם כשר הקב"ה סופרן ומניחן בבית גנזיו, דאס מיינט אן אדם כשר וואס האט זוכה געוועזן אריינצוברענגען אידישע קינדער זאלן מוריד דמעות זיין, תשובה טון פארן בורא כל עולמים, יעדן ראש השנה און יום הקדוש, צו שמחת תורה ביי די הקפות, גערעדט צום עולם אריינגעברענגט הרהורי תשובה, אריינגעברענגט שמחה אין אידישקייט, אריינגעברענגט מען זאל וויינען פארן בורא כל עולמים, מען זאל אמת"דיג תשובה טון, הקב"ה סופרן ומניחן בבית גנזיו, יעצט איז די צייט ווי דער אויבערשטער נעמט די אלע דמעות און ער ציילט דאס צאם און ער לייגט דאס בבית גנזיו, און ער נעמט דאס צאם והלך לפניך צדקיה, די אלע דמעות.

איז יעצט די צייט, ווי אבי אבי, אז מען זאל זיך געזעגענען, מען האט שוין פריער געזאגט מען קען סיי ווי נישט מאריך זיין, מען האט שוין פריער געהערט און מען וועט קיינמאל נישט ענדיגן, מען קען סיי ווי נישט מסביר זיין וואס עס ליגט אין הארץ, אין טיפעניש פון הארץ, אזויפיל הכרת הטוב פון אלע ענינים. אבער א מענטש איז דאך א מענטש, איז דאך נישט מעגליך, אז מען זאל נישט חלילה פוגע בכבודו זיין, בפרט ביי א טאטן, וואס איז א שווערע מצוה איז דאך זייער שווער, וויל איך בעטן, זאלסט מיר מוחל זיין אויף די אלע טאמער חלילה פוגע געוועזן אדער מצער געוועזן, מוחל זיין פאר

מיר פאר מיין רביצין פאר אלע קינדער און אייניקלעך, פאר די גאנצע משפחה.

און יעצט, איז די צייט ווען דו קומסט ארויף אויבן אין הימל, עס איז א זאך וואס איך האב געזעהן, דער אויבערשטער האט מיר געגעבן חונן דעת געוועזן איך זאל בלייבן דא, איך זאל נישט אהיימפארן, מען קען זאגן עס איז א זכ" וואס מען זעהט די צייט קומסט ארויף אויבן אין הימל, קומסט ארויף אין לעכטיגן גן עדן, מען האט שוין פריער געהערט ירד לגנו, קומסט פונעם גארטן פון אזוי פיל מצוות ומעשים טובים, פון אזוי פיל חלוקא דרבנן, פון אזוי פיל הרהורי תשובה פון אידישע קינדער, וועלן דיך אודאי מקבל פנים זיין די אלע צדיקי הדור מיט וועם די ביסט געוועזן נאנט און מקושר און מקבל געווען תורה לקח מפיו, ובפרט אבותינו הקדושים, די זיידע ז'ל, מעלברוינער זיידע, די זיידע רבי סנדר און רבי איציק"ל און למעלה בקודש ביזן הייליגן לב שמח, און די בעלזא צדיקים, וועלן דיך אודאי קומען מקבל פנים זיין, און זעהן די עבודת הקודש, איז בעט מען זאלסט מתפלל זיין, נישט פארגעסן פון אלע קינדער און אייניקלעך, אלע וואס זיי דארפן שידוכים, און אלע וואס זיי דארפן ישועות מיט רפואות זאלן געהאלפן מיט און אלעס וואס זיי דארפן, און די גאנצע קהלה דא וואס האט זיך אוועקגעגעבן אזוי געטריי די אלע יארן, וואס זיי האבן זיך אוועקגעגעבן מיטגעהאלטן אלעס יעדער איינער לפי מדרגתו, זאלסט מתפלל זיין און זיין א מליץ יושר פאר זיי אלע, דער אויבערשטער זאל העלפן עס זאל נתקיים ווערן דעם ומוחה ד" אלקים דמעה מעל כל פנים בביאת משיח אמן.

מבית הוראה

שאלות ותשובות בהלכות השכיחות - יוצא לאור ע"י בית הוראה דקהילתנו

אחד שהתחיל סעודתו בביתו על דעת לילך לדרך באמצע הסעודה, והוא בדרך וקנה בחנות דבר שאין צריך ברכה באמצע הסעודה הם צריך לברך עליו כיון שלא היה לו מאכל זה בשעת שהתחיל הסעודה

אם יש לו עוד פת אין צריך לברך על מאכל זה¹ אבל אם אין לו פת אפשר שצריך לברך עליו²

אחד שהוא באמצע הסעודה ורצה לאכול מזונות האם צריך לברך עליו בורא מיני מזונות או לא

אם אינו שבע הוא חלק מהסעודה ואינו מברך עליהם³ אבל כל זה דוקא במזונות שאינן בגדר פת הבא בכסנין דאם אכל מהם כשיעור צריך לברך המוציא, אבל אם הם בגדר פת הבא בכסנין אז אפילו אוכל רק לתענוג אינו מברך מזונות⁴

א עמק הברכה, וכן כתוב במג"א סימן קס"ח ס"ק כ"א, ומ"ב ס"ק מ"א, אבל כל זה אם אוכל לשובע ולא תענוג אבל אם אוכל לתענוג צריך לברך עליהם באמצע הסעודה,

ב הגהות רעק"א סימן קס"ח ס"ב דכיון דיש ג' שיטות איזהו מהן המוציא כשקובע סעודה עליהן ולכן מספק כשאוכל אותן בתוך הסעודה לא יברך על כל אחת מאלו, וכן כתוב בדגול מרובה בסימן קס"ח על סעיף ח' דדין זה דצריך לברך על מזונות באמצע הסעודה כאכול אותן לתענוג הוא רק על אותן מינים שאינן בגדר מה שכתוב בסעיף ז' כיון דבכל אחד מהן יש דעה הסובר שהן המוציא הוא ספק ברכה,

ג שו"ע הרב סימן קע"ט ס"ק ג' וכן אם נמלך לאכול שאר דברים אפילו שאין דעתו לאכול פת, אי"צ לברך על דברים אלו כיון שאם רוצה לאכול פת אין צריך לחזור ולברך דבזמנינו לא מקרי סילוק סעודה עד שבירך כמ"ש בסימן קע"ז, ולכן אם יש לו עוד פת שיכול להמשיך ולאכלם הרי הוא באמצע הסעודה ואין צריך לברך על דבר שקנה עכשיו,

ד דהנה הט"ז בסימן קע"ד ס"ק ו' כתוב דאם חתך לו לחם ואחר שגמר חתך עוד חתיכה אין צריך לחזור ולברך, דכך הוא דרך האדם לעשות כן, אכן אם לא היה לו לחם עוד בבית אלא שצריך לקנות עוד לחם יש להסתפק אם צריך לחזור ולברך כיון שאין לו עוד בבית, וצריך לילך לחוץ לקנות, וכן משמע קצת בשו"ע הרב סימן קע"ט ס"ק א' ובמ"ב סימן קע"ד ס"ק י"ח הביא בשם המאמר מרדכי דאין צריך לחזור ולברך, אפילו אם הלך באמצע הסעודה לקנות עוד,

אכן ראייתו בספר מכלל יופי שכתוב דבזמנינו אפשר דלא פליגי כיון שיש חניות פתוחות תמיד לא מקרי נמלך

האם מותר ללבוש מנעלים חדשים בימי הספירה

מותר^א

בישול חלב בקדירה של בשר שאינו בת יומא מה הדין

המאכל מותר^א אבל הקדירה צריך
להגעיל^ב

הניח בשבת חלה על גבי קדירה של טשאלענט לחממו, מה הדין עם החלה לענין בשר וחלב

האם מותר לעשות סעודת פדיון הבן בערב שבת

מותר^א אבל מכל מקום מצוה לעשותו
קודם שעה עשירית^א ואם הוא אחר יום ל"א
של הלידה דהוה שלא בזמנו ידחה לאחר
שבת^א

האם מותר להסתפר בל"ג בעומר

מדינא מותר להסתפר ביום ל"ג בעומר^א
אך נוהגין בהרבה מקומות שלא להסתפר
עד ערב שבוועות^ב

אפילו צריך לילך לחנות לקנות עוד פת, ולכן אפשר שאפילו אין לו עוד פת כיון שאם יקנה עוד פת לא יהי צרי
לברך עליו מקרי באמצע הסעודה ואם קנה דבר שאין צריך לברך עליו באמצע הסעודה אינו צריך לברך עליו כיון
שהוא עכשיו באמצע הסעודה,

ה ואם עושה אותה אחר שעה עשירית לא יזמן אלא מנין מצומצם של משפחתו שו"ע הרב סימן רמ"ט ס"ק ז'
ו מג"א סימן רמ"ט ס"ק ו' הביא בשם הב"ח, שלחן ערוך הרב שם סעיף ז', ואז מותר לזמן מי שירצה כיון שהוא
קודם שעה עשירית

ז שלחן ערוך הרב סימן רמ"ט ס"ק ח', ולא דמי לברית מילה שאפילו שלא בזמנו מותר אכן במשנה ברורה
סימן רמ"ט ס"ק י"ב הביא בשם החיי אדם דאפילו שלא בזמנו יכול לעשותו בערב שבת, משום דכל זמן שלא פדה
מוטל עליו מצוה לפדותו ואפילו שלא בזמנו הוא, מקרי זמן חויבא ויכול לעשות הסעודה,

ח רמ"א או"ח סימן תצ"ג דמספרין ביום ל"ג בעומר

ט כן הוא על פי האר"י הובא דבריו בשערי תשובה סימן תצ"ג אות ח' וכן הוא בשער הכוונות דף פ"ו, וכן איתא
בפרי עץ חיים, שער כ"ב פרק ז', וכן איתא בשלחן הטהור מהרה"ק מקמארנא, וכן איתא בכף החיים סימן תצ"ג
אות י"ג וכן נוהגו הרבה חסידים ואנשי מעשה,

י לקט יושר (מנהגי תרומת הדשן) דיני ימי ספירה

יא מחבר סימן צ"ג סעיף א'

יב והגם דרמ"א שם כתוב דהקדירה אסור לא עם בשר ולא עם חלב אבל עם שאר דברים מותר, כתוב הש"ך שם
ס"ק ג' דהמנהג לאסור אפילו עם שאר דברים כמש"כ ברמ"א סימן צ"ד סעיף ה', והרמ"א הכא סתם לענין דינא
אבל המנהג הוא לאסור

לכתחילה אין לאכלו עם חלב" אבל בקדירה של חלב מותר"ד בדיעבד עם עירב כבר עם חלב או חיממו

יג כיון שהניח ע"ג קדירה שיש בה בשר הרי הוא לפי שיטת החות דעת בסימן צ"ה ס"ק א' נ"ט א' של בשר משום דהוי נ"ט ב"ר נ"ט בשעת בישול שכתוב שם החות דעת דנחשב כטעם ראשון וא"כ הרי החלה הזה כמו נתבשל ביחד עם בשר וגרע מנ"ט ב"ר נ"ט ולכן באופן לכתחילה צריך להחמיר על החות דעת ולא לערבו עם חלב או לחממו בקדירה של בשר,

יד דלפי שיטת הפרמ"ג סימן צ"ה משבצות זהב ס"ק ב' וכן געת רוב הפוסקים דאמרינן נ"ט בר נ"ט בשעת בישול, וא"כ נמצא דחלה זו הוה נ"ט ב"ר נ"ט של בשר ובדיעבד מותר אפ' ערבו על חלב, וכן אפילו לפי שיטת החות דעת אפשר דלא נאסר כיון שהחות געת כתב בפירוש דדוקא עם נפל כנגד הרוטב ויש להסתפק עם כשנהניח של הכיסוי אי הוה כמו כנגד הרוטב, הגם שלענין שאר דברים הכיסוי חמור כמו כנגד הרוטב מ"מ יש להסתפק עם לענין זה נמי, ועוד יש לצרף שיטת המג"א סימן תנ"א ס"ק ל"ז דמכלי לאוכל עם הוא יבש אין הבלוע הולך יותר מכדי קליפה אפילו בדבר שמן לגמרי ואע"פ שהש"ך בסימן ק"ה ס"ק כ"ג מסתפק בזה לענין שמן לגמרי, מ"מ כתב הפתחי תשובה סימן ק"ה ס"ק י"ג דאין כדי הספק של הש"ך להכריע מה שפשט ליה להמג"א, ואפילו לפי הש"ך אינו מסופק אלא בשמן לגמרי וברוב פעמים אין הקדירה כזו נחשב שמן לגמרי ולכן אפשר לומר דלא נאסר אלא כדי קליפה של החלה והדין בקליפה דאם אינו יכול לקלפו מותר ולכן אם עירב כבר עם חלב ואינו יכול לקלפו מותר, וכ"ש לשיטת הפרמ"ג דהוה נ"ט ב"ר נ"ט מותר בלא זה ולכן נראה דאם אירע כן בדיעבד יכול לצרף כל הנ"ל לאכלו וכן נמי לענין אם הניח ע"ג קדירה דינו הכא,

טעל: 718-475-0004

קהל לב שמח אלעסק

נתייסר ע"י כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אשרינו מזה טוב חלקנו, בחלולא דבר יוחאי
ומה נעים גורלנו, בזכות אדונו בר יוחאי!

בשמחה רבה ובהתרגשות דקדושה מודיעים את בזה לכל הקהל הקודש

חברי קהלתנו ואנשי שלומינו החשובים שיחיו

שכמידי שנה בשנה יתאספו ברמזנוהם אצל

מעגמד הדרהקה

הנערפת ע"י קהלתנו הקדושה ברוב פאר והדר

יום ה' אמור הבעל"ט ליל ל"ג בעומר

בשעה 9:45 בערב

על פני שטח שלפני בית מדרשינו

בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ריקודין של שמחה ברונים ובמחולות

לבדו הנשיא רחל

יתקיימו אחרי הדברות קודש והדלקת המזרח

זכות הגדול והקודש יין עליו לבקר ולהתברך בכל מיל דמיטב ומכנס

הנבאים